

Tilläggsyrkande

M, D, L, KD

2026-06-12

Tilläggsyrkande angående – Hemställan från Gryaab AB om ställningstagande avseende inriktningsbeslut gällande investering ny inloppspump

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Kommunstyrelsen får i uppdrag att, i samverkan med kretslopp- och vattennämnden, Gryaab AB och Göteborgs Stadshus AB, återkomma med förslag på alternativa finansieringslösningar och åtgärder för att begränsa VA-taxans påverkan av investeringen i ny inloppspumpstation och det samlade projektprogrammet Nya Rya, innefattande:
 - a. Omprioriteringar inom stadens samlade investeringsbudget,
 - b. prövning av särskilt ägartillskott eller investeringsfond kopplad till projektet,
 - c. Avyttring av icke strategiska fastighetstillgångar, samt
 - d. Möjlig extern medfinansiering, inklusive statliga stöd eller nationella infrastruktursatsningar.
2. Kommunstyrelsen får i uppdrag att säkerställa att Gryaab AB, inom ramen för den särskilda uppsikten, löpande redovisar kostnadsutveckling, riskreserv, entreprenadform och bedömd påverkan på VA-taxan.
3. Kommunstyrelsen får i uppdrag att genomföra en av nämnderna och styrelserna oberoende granskning av prisutvecklingen de senaste tio åren för VA, avfall/sophämtning och fjärrvärme. Under tiden som den oberoende granskningen pågår ska kraftig restriktivitet gälla för avgifter och taxor inom VA, avfall/sophämtning och fjärrvärme. Granskningen ska:
 - a. Jämföra Göteborg med jämförbara större kommuner,
 - b. Analysera kostnadsdrivare, investeringsnivåer, effektivitet, insamlingslogistik, externa leverantörsavtal, redovisningsprinciper, regler för miljökrav, statlig ersättning och kundbeteenden ur ett kostnads- och genomförandeperspektiv,
 - c. Redovisa hur prisutvecklingen förhåller sig till inflation och nationella genomsnitt,
 - d. Lämna konkreta förslag för att dämpa, eller pausa, framtida avgifts- och taxeökningar.
4. I övrigt bifalla tjänsteutlåtandet.

Yrkandet

Vi delar bedömningen att en ny inloppspumpstation är en nödvändig och strategiskt viktig investering för att säkerställa en fungerande avloppsrening, ökad kapacitet och bättre driftsäkerhet. Ryaverket är en samhällskritisk anläggning och en fungerande avloppsrening är avgörande både för miljön, stadsutvecklingen och möjligheten för Göteborg och övriga ägarkommuner att växa.

Men finansieringen måste vara ansvarsfull.

Av underlaget framgår att investeringen i den nya inloppspumpstationen uppgår till 2,6 miljarder kronor i penningvärde oktober 2025. Pumpstationen är samtidigt bara ett delprojekt i det större programmet Nya Rya, där den samlade kostnadsbedömningen har ökat kraftigt från tidigare 4 till 6 miljarder kronor till 8 till 12 miljarder kronor i 2025 års penningvärde.

Det är en mycket stor förändring. Kretslopp- och vattennämnden konstaterar dessutom att avgiften mot ägarkommunerna grovt bedöms öka med omkring 100 procent när hela Nya Rya, inklusive pumpstationen, står klart 2036. Detta kommer i förlängningen att påverka VA-taxan och därmed göteborgarnas hushållsekonomi.

Förslaget handlar därför inte bara om en teknisk investering i en enskild pumpstation. Det handlar om en mycket omfattande investering i samhällskritisk infrastruktur, med betydelse för hela staden, flera ägarkommuner och regionens långsiktiga utveckling. I ett sådant läge är det inte tillräckligt att enbart konstatera att kostnaden kommer att påverka VA-taxan. Staden måste aktivt pröva hur taxepåverkan kan begränsas.

Särskilt viktigt är detta eftersom projektet innehåller stora osäkerheter. Underlaget pekar på risker kopplade till kostnadsutveckling, lång genomförandetid, teknisk komplexitet, ändrad entreprenadform, säkerhetsskyddsklassning och framtida beslut inom Nya Rya. Det kräver tydlig styrning, återkommande uppföljning och en mer samlad bild av projektets ekonomiska konsekvenser.

Göteborg ska ha en robust, långsiktig och miljömässigt hållbar avloppsrening. Men investeringar av denna storlek måste genomföras med största möjliga kostnadskontroll och med en finansiering som inte i onödan skjuter över kostnader på hushållen genom kraftigt höjda VA-avgifter.

Mot denna bakgrund bör tjänsteutlåtandet bifallas i sak, men kompletteras med ett tydligt uppdrag om att pröva alternativa finansieringslösningar, begränsa taxepåverkan och stärka den löpande uppföljningen av projektet.

Yrkande
2026-06-11

KS 2026-06-17, Ä: 14, Ä.nr: SLK-2026-00363

Yrkande angående – Hemställan från Gryaab AB om ställningstagande avseende inriktningsbeslut gällande investering ny inloppspumpstation.

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Att-sats 1 tillstyrks.
2. Att-sats 2 tillstyrks under förbehåll att:
 - a). Projektet ställs under särskild uppsikt med återkommande rapportering till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige vad gäller ekonomi, risker, tidplan, avvikelser samt påverkan på VA-taxan.
 - b). Vid eventuella större avvikelser eller kostnadsökningar så skall ärendet åter tillbaka till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för ny hantering och ställningstagande.

Yrkandet

Sverigedemokraterna tillstyrker hemställan avseende inriktningsbeslut för ny inloppspumpstation. Detta eftersom investeringen är av akut karaktär och nödvändig för kapacitet, driftsäkerhet och miljösäkerhet. Samtidigt konstaterar vi att kostnadsutvecklingen för Nya Rya är minst sagt mycket bekymmersam och uppseendeväckande.

Därför ska projektet stå under särskild uppsikt, med återkommande rapportering till kommunstyrelsen/kommunfullmäktige avseende ekonomi, risker, tidplan, entreprenadform, avvikelser och påverkan på VA-taxan. Då kostnadsutvecklingen är minst sagt uppseendeväckande bör därför kommande större investeringar inom Nya Rya åter underställas ägarkommunerna för tydligt ställningstagande innan nytt genomförandebeslut fattas.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2026-05-27

Ärendenummer SLK-2026-00363

Handläggare

Ann-Marie Lindell

Telefon: 031-368 02 21

E-post: ann-marie.lindell@stadshuset.goteborg.se

Hemställan från Gryaab AB om ställningstagande avseende inriktningsbeslut gällande investering ny inloppspumpstation

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Hemställan från Gryaab AB om ställningstagande till inriktning för byggnation av ny inloppspumpstation med en investeringsram på 2,6 miljarder kronor, penningvärde oktober 2025, tillstyrks.
2. Under förutsättning att inga väsentliga avvikelser konstateras jämfört med detta inriktningsbeslut tillstyrks att Gryaab AB bemyndigas att, utan förnyat ställningstagande, fatta beslut om genomförande av projektet.

Sammanfattning

Styrelsen i Gryaab AB beslutade 2025-12-05 § 80 b) att hemställa om delägarkommunernas ställningstagande till inriktning för byggnation av ny inloppspumpstation med en investeringsram på 2,6 miljarder kronor (penningvärde oktober 2025) samt att hemställa om kommunfullmäktige i ägarkommunernas bemyndigande att Gryaab AB får fatta genomförandebeslut för en ny inloppspumpstation i enlighet med huvudregeln i Göteborgs Stads riktlinje för hantering av ägarstyrda investeringar.

Göteborgs Stadshus AB:s (Stadshus) styrelse tillstyrkte investeringen samt bemyndigandet ovan vid sammanträdet 2026-03-23 § 36. Stadshus föreslog samtidigt Gryaab:s styrelse att inkomma med kompletteringar i ärendet inför beredning till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Styrelsen i Gryaab beslutade 2026-04-24 § 24 b) om komplettering i ärendet.

Förtydligandena gällde förklaring till att kostnadsbedömningen mellan 2022 till 2025 ökat från 4–6 till 8–12 miljarder kronor, förtydligande av vad som låg till grund för ändrade upphandlings- och entreprenadformer samt beskrivning av den tänkta beslutsgången kring pumpstationen som utgör ett delprojekt av program Nya Rya.

Kretslopp och vattennämnden yttrade sig i ärendet 2026-03-18 § 40 och ställde sig bakom Gryaab:s förslag till inriktningsbeslut för inloppspumpstation och konstaterar samtidigt att en grov bedömning visar att avgiften mot ägarkommunerna förväntas öka med i storleksordningen 100 procent då hela "Nya Rya" beräknas stå klart 2036.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Byggnation av en ny inloppspumpstation beräknas medföra utgifter med maximalt 2,6 miljarder kronor (penningvärde oktober 2025). I ramen ingår en ospecificerad post för oförutsedda kostnader på 290 miljoner kronor samt en riskreserv med 480 miljoner kronor. Utgifterna i projektet kommer över tid att finansieras i enlighet med inriktningsbeslutet från maj 2022, för hela "Nya Rya", genom att bolaget lånar upp 90 procent av kapitalbehovet och att ägarna bidrar med ett kapitaltillskott på 10 procent.

I maj 2022, vid tidpunkten för bolagets inriktningsbeslut gällande den totala investeringen för "Nya Rya", beräknades det totala investeringsbeloppet i löpande penningvärde till 4–6 miljarder kronor. Prognosen för hela projektet prognostiseras i dagsläget till 8–12 miljarder kronor i 2025 års penningvärde. Stadshuset gör generellt bedömningen att projektet rymmer ekonomiska risker mot bakgrund av bland annat projektets storlek, den långa projekttiden, teknisk komplexitet även om ekonomisk risk för bolaget beskrivs som låg.

Mot bakgrund av ovanstående bedömning föreslog Stadshuset att Gryaab styrelse kompletterar ärendet med en fördjupad analys av prognosförändringen, den förändrade entreprenadformen samt en mer detaljerad bild över den framtida beslutsgången, till kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges beredning av ärendet. Gryaab styrelse har 2026-04-24 § 24 b) beslutat om komplettering inför ärendets fortsatta beredning till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Investeringen i ny pumpstation beskrivs som en nödvändig kostnad i enlighet med lagen om allmänna vattentjänster och kommer att innebära en ökad VA-avgift inom taxan i ägarkommunerna. Vid ägardialogen mellan Gryaab ägarråd och styrelsen i Gryaab AB i december 2025 redovisades en avgiftsutveckling som innebär att dagens avgift ökar med cirka 100 procent då hela Nya Rya-projektet inklusive pumpstationen beräknas stå klart 2036. År 2025 var stadens avgift till Gryaab AB drygt 270 mnkr vilket motsvarar knappt 20 procent av taxekollektivets totala kostnader för året.

Kretslopp och vattennämnden har på nämndsammanträdet 2026-03-18 § 40 yttrat sig i ärendet och ställer sig bakom Gryaab förslag till inriktningsbeslut för inloppspumpstation och konstaterar samtidigt i sitt yttrande att åtgärden bidrar till en betydande kostnadsökning som påverkar taxebehovet och kommer att komma i en tid då effekterna av såväl övriga åtgärder kring Nya Rya och nämndens långsiktiga investeringsplaner i övrigt genererar ett ökat taxebehov. Även kretslopp och vattennämnden efterfrågar en fördjupad analys avseende de uppdaterade kostnadsanalyserna, motiv och konsekvenser av förändrad upphandlingsform samt en tydligare samlad bild av kommande beslutsprocesser för Nya Rya och dess finansierings- och investeringsbeslut som helhet.

Bedömning ur ekologisk dimension

Av bolagets beslutsunderlag framgår att det nuvarande miljötillståndet sträcker sig till år 2036 och anger tydliga förväntningar på strängare reningskrav efter det. Kraven avser bland annat hur mycket fosfor, kväve och syreförbrukande organisk substans (BOD) som får släppas ut med det behandlade avloppsvattnet.

En ny pumpstation ökar pumpkapaciteten och ökar redundansen till befintlig pumpstation. Detta medför att risken för driftstopp med bräddning (tillfälligt utsläpp av orenat avloppsvatten) minskar uppströms i ledningsnätet samt säkerställer möjlighet till underhåll. Ett långvarigt driftstopp som medför omfattande bräddning kan medföra oönskade konsekvenser i sjöar och vattendrag till följd av att förhöjda halter av kväve, fosfor, BOD samt bakterier släpps ut.

Bedömning ur social dimension

En fungerande avloppsrening är en förutsättning för stadsutveckling med nya detaljplaner för bostäder och verksamheter. Gryaab AB konstaterar att ”Nya Rya” kommer att bidra till att ge ägarkommunerna möjlighet att växa.

Bilagor som ingår i beslutsunderlaget

1. Göteborgs Stadshus AB:s handlingar 2026-03-23 § 36
2. Gryaab:s handlingar komplettering 2026-04-24 § 24 b)
3. Kretslopp och vattennämndens handlingar 2026-03-18 § 40

Beskrivning av ärendet

Ärendet gäller Gryaab hemställan om ställningstagande till inriktning för byggnation av ny inloppspumpstation med en investeringsram på 2,6 miljarder kronor (penningvärde oktober 2025). Samt att under förutsättning att det inte konstateras några väsentliga avvikelser jämfört med detta inriktningsbeslut tillstyrks, i enlighet med Gryaab hemställan, att Gryaab bemyndigas att utan förnyat ställningstagande fatta beslut om genomförande av projektet.

Mot bakgrund av investeringens storlek och med hänvisning till riktlinjen för hantering av ägarstyrda investeringar har styrelsen i Gryaab bedömt att ärendet är av principiell beskaffenhet.

Pumpstationen ingår i projektprogrammet "Nya Rya" och ingick i inriktningsbeslutet för det samlade projektprogrammet för "Nya Rya" vilket beslutades av Gryaab styrelse i maj 2022 och behandlades av delägarnas kommunfullmäktige runt årsskiftet 2022/2023.

Stadshus styrelse tillstyrkte investeringen samt bemyndigandet ovan vid sammanträdet 2026-03-23 § 36. Stadshus föreslog samtidigt Gryaabs styrelse att inkomma med kompletteringar i ärendet inför beredning till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Gryaabs styrelse beslutade 2026-04-24 § 24 b) om komplettering i ärendet.

Kretslopp och vattennämnden yttrade sig i ärendet 2026-03-18 § 40 och ställde sig bakom Gryaabs förslag till inriktningsbeslut för inloppspumpstation.

Bakgrund

För att kunna möta den växande befolkningen i ägarkommunerna och förväntade skärpta miljökrav bedriver Gryaab projektprogram "Nya Rya". Projektprogram "Nya Rya" avser det sammantagna projektet med att bygga ut och komplettera Gryaabs anläggning så att bolaget klarar att uppnå kommande förväntade miljötillståndskrav och ökad belastning. Nuvarande miljötillstånd sträcker sig till år 2036 och den senaste befolkningsprognosen visar en ökning för Gryaabs delägarkommuner med cirka 35 % fram till år 2055. Detta kan ställas i relation till den uppdaterade befolkningsutvecklingen för Göteborg som presenterades i mars 2026, enligt den antas befolkningen i Göteborg öka med 16 procent fram till 2050.

I maj 2022 fattade styrelsen i Gryaab beslut om inriktning och finansieringsmodell för projektprogram "Nya Rya". Beslutet bedömdes vara av principiell beskaffenhet. Gryaabs åtta ägarkommuner har tagit ställning till beslutet och tillstyrkt inriktningsbeslutet för projektet som helhet. Gryaab AB ägs av Ale, Bollebygds, Göteborgs, Härryda, Partille, Kungälv, Lerums och Mölndals kommuner. Göteborgs kommun är majoritetsägare och äger 71 procent av aktierna. Bollebygds kommun har i december 2025 beslutat att utträda ur Gryaab AB.

I inriktningsbeslutet från maj 2022 anges att "Nya Rya" omfattar utredning av en ny inloppspumpstation i syfte att bland annat skapa ett säkrare reningssystem. En inloppspumpstation har som huvudsaklig uppgift att transportera avloppsvatten vidare i systemet. När vattnet kommer till avloppsreningsverket behöver det pumpas upp till rätt nivå. En inloppspumpstation är även försedd med galler som tar bort större skräp innan pumpning. Dagens inloppspumpstation togs i drift år 1972.

Inom ramen för inriktningsbeslutet från maj 2022 har projektering av en ny inloppspumpstation pågått och bolagets styrelse har 2025-12-05 § 80 b) tagit ett inriktningsbeslut för en ny pumpstation.

Befintlig inloppspumpstation är drygt 50 år gammal och bedöms ha för låg kapacitet för att klara framtida prognosticerade flöden med driftsäkerhet. Enligt bolagets utredning finns ett behov av att bygga en ny inloppspumpstation som komplement till befintlig pumpstation i syfte att öka den totala kapaciteten och skapa redundans för pumpning upp till inloppstunnlar till Ryaverket. Gryaab beslutsunderlag beskriver att bolaget inte ser några reella alternativ till en ny inloppspumpstation om mål för kapacitet och driftsäkerhet ska uppnås. Om flöden inte kan tas emot i Ryaverket kommer bräddning behöva ske, framför allt i Göta Älv. Bräddning innebär att orenat avloppsvatten tillfälligt släpps ut. Dimensioneringen av en ny inloppspumpstation har utgått från flödes- och befolkningsprognoser vilka löpande uppdaterats och förfinats.

Investeringsutgiften är i inriktningsbeslutet bedömd till högst 2,6 miljarder kronor (penningvärde oktober 2025). I den totala utgiften ingår en post på 290 miljoner kronor för oförutsedda kostnader samt en riskreserv på ytterligare 480 miljoner kronor. Gryaab beskriver i beslutsunderlaget att riskreserven inte ska ingå i projektbudgeten utan utgöra en buffert för att styrelsen ska ha mandat att fatta beslut om projektbudgeten skulle överskridas något. Inriktningsbeslutets tidplan för tiden fram till förväntad driftsättning 2035 omfattar projektering 2025–2027 och byggnation 2027–2034.

Risker och svårigheter

Projektet beskrivs som ett krävande och riskfyllt arbete med avancerade lösningar, bland annat sprängningsentreprenader. Anslutningen till befintlig inloppstunnel ska dessutom ske i ett område omgärdat av tunnlar och kritiska anläggningar ovan och under mark.

Bolaget bedömer att utifrån projektets svårigheter finns risker inom områden som rör kompetensförsörjning, kvalitet, kostnadsökningar, tidplan och risk för försening. I beslutsunderlaget beskrivs åtgärder som syftar till att minska riskerna bland annat att säkerställa att konsulter låser tid för projektet, löpande uppföljning av projekt och avgränsningar, ombudsmöten och tredjepartsgranskning på kritiska delar.

Gryaabs komplettering

Mot bakgrund av att det skett stora förändringar sedan inriktningsbeslutet har Stadshuset i samband med beredningen av ärendet rekommenderat Gryaab att göra en komplettering inför fortsatt beredning av ärendet till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Gryaab har kompletterat hemställan kring följande punkter:

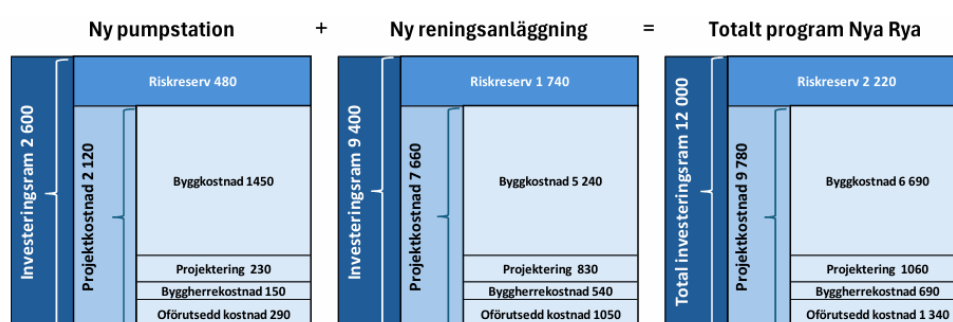
- En sammanställning av tidigare gjorda kostnadsbedömningar fram till den aktuella kostnadsbedömningen, med förklaring till varför siffrorna har ändrats.
- Ett förtydligande av vilka ställningstaganden som låg till grund för ändrade upphandlings- och entreprenadformer.
- En beskrivning av den tänkta beslutsgången kring pumpstationen som utgör ett delprojekt i program Nya Rya.

Dessutom har Gryaab kompletterat hemställan med information om att en ny säkerhetsskyddsklassning som har gjorts för den nya inloppspumpstationen inom program Nya Rya, liksom för den befintliga pumpstationen, samt information om att det kommer ge vissa konsekvenser för program Nya Rya.

Sammanställning av tidigare samt aktuell kostnadsbedömning

Den aktuella investeringsramen inklusive riskreserv bedöms till 12 miljarder kronor för hela programmet Nya Rya, i penningvärde oktober 2025. Därav bedöms pumpstationens andel till 2,6 miljarder kronor. Bedömd projektkostnad exklusive riskreserv för programmet är 9,78 miljarder kronor varav 2,12 miljarder kronor avser inloppspumpstationen.

Figur 1 nedan visar aktuell kostnadsbedömning i december 2025 för pumpstation och ny reningsanläggning.

Figur 1: Aktuell kostnadsbedömning. Investeringsbelopp i miljoner kronor i penningvärde oktober 2025.

Siffrorna omfattar inte läkemedelsrening eller slamhantering.

Den första kostnadsbedömningen gjordes 2018 och uppgick till 3,7–5,9 miljarder kronor för Nya Rya inklusive förprojektering men exklusive risktillägg. Den baserades inte på några kalkylerbara underlag utan var en grov uppskattning.

Nästa kostnadsuppskattning gjordes 2022 i samband med hemställan om ställningstagande avseende inriktningsbeslut gällande investering av kapacitetsutveckling av Ryaverket. Kostnadsuppskattningen i det skedet uppgick till 4–6 miljarder kronor och i princip var det en avrundning av bedömningen från 2018.

År 2023 gjordes en omvärldsbevakning, slutsatsen från den är att kostnaderna för Nya Rya kan antas bli högre än de siffror som uppskattades 2022.

När förstudien var klar 2024 gjordes en ny beräkning och kostnaderna uppskattades då uppgå till totalt cirka 7,6 miljarder kronor varav pumpstationen till cirka 1,3 och den nya reningsanläggningen till cirka 6,3 miljarder kronor. Kalkylen baserades på mängder och volymer för både ny pumpstationen och ny reningsanläggning och kalkylen utgick från att projektet skulle genomföras som en totalentreprenad i samverkan. Den förväntade noggrannhet uppgick till +/- 30%.

Sommaren 2025 besökte VD och programledare ägarkommunerna för att informera om programmet och även visa kostnadskalkylen som var baserad på förstudien. Kostnadsuppskattningen uppgick då till mellan 5,6–8,5 miljarder kronor med ett troligt utfall på 7,3 miljarder kronor.

Under hösten 2025 hade det upphandlade byggföretaget NCC hunnit sätta sig in tillräckligt i projektet för att börja göra sina egna kostnadsbedömningar som underlag för riktpriiset. De konstaterade att högre à-priser behövde användas för att täcka upp för de övergripande kostnader som entreprenören behövde för att driva projektet.

I november 2025 ändrade Gryaab modellen för framtagande av budgetram. En kompletterande övergripande riskreserv på cirka 25% lades till. Detta resulterade i den nu aktuella kostnadsbedömningen för program Nya Rya på 9,78 miljarder kronor i 2025-års penningvärde exklusive risktillägg. Underlaget för kostnadsbedömningen baseras på kalkylerbara handlingar med förstudiestatus med uppdaterade à-priser från samverkansentreprenören.

Gryaab beskriver sammanfattningsvis att de ändrade siffrorna kring kostnadsbedömningen från den inledande på 4–6 miljarder kronor till den aktuella på 12 miljarder kronor inklusive riskreserv beror på:

- De inledande siffrorna baserades inte på några mängdberäkningar. De var enbart en erfarenhetsbaserad bedömning.
- Det har gått åtta år sedan den första bedömningen och det har sedan dess skett en penningvärdesminskning (inflation).
- Förstudien resulterade i konkreta mängder som idag används som grund för kostnadsberäkningen.
- För ny inloppspumpstation har en entreprenör använts för att ta fram de senaste à-priserna, baserat på erfarenhet från flera relevanta verkliga, aktuella byggprojekt.
- En riskreserv på 25% har lagts till utöver beräknad projektkostnad.

Framtida kostnadsbedömningar.

1. Program Nya Rya har en tidplan som sträcker sig tio år framåt från idag. Det innebär att nya kostnadsbedömningar kommer göras under kommande år i takt med att programmet går framåt så framkommer ny information. När förprojekteringen är genomförd kommer det finnas nya siffror med högre noggrannhet.
2. De siffror som uppges i denna komplettering är angivna i penningvärde oktober 2025. De absoluta talen för vad programmet kostar att genomföra kommer öka i takt med inflationen.
3. Det finns åtgärder, exempelvis rening av läkemedelsrester och utvecklad slamhantering, som idag inte ingår i programmets omfattning men som i framtiden eventuellt skulle kunna komma att genomföras integrerat med program Nya Rya.

Förtydligande av ställningstagande för upphandlings- och entreprenadform

I slutet av oktober 2025 beslutade Gryaab att avbryta samverkansentreprenaden med NCC. Att dela upp entreprenaden i flera delar bedömdes av bolaget bland annat ge en lägre totalkostnad. I takt med att rekrytering har gjorts till Nya Ryas beställarorganisation, så har förmågan att hantera en utförandentreprenad ökat. Gryaab menar att de nu har en bra grund med projektledare och andra personer på plats som tillsammans med planerade rekryteringar och konsulter bedöms kunna projektleda även stora utförandentreprenader. Gryaab har särskilt mycket kompetens kring processfrågor och önskar ha ett stort direkt inflytande kring projekteringen av process/maskin.

De största konsekvenserna som bedöms följa av beslutet om avbrytande av samverkansentreprenaden är:

Möjlighet

- Större direkt inflytande över utformning och genomförande.
- Bättre kostnadskontroll och lägre entreprenadkostnader.

Risk

- Viss tidsfördröjning på grund av fler upphandlingar.
- Uppdelningen i flera entreprenader lägger större ansvar för samordning på Gryaab.

Sammantaget bedömde Gryaabs ledning under oktober 2025 att fördelarna med att avbryta samverkan övervägde. Skulle samverkan avbrutits senare hade det medfört högre kostnader då programmet skulle varit inne i nästa skede; förprojekteringsfas.

Beskrivning av tänkt beslutsgång kring pumpstationen

Planen är att ägarkommunerna godkänner en investeringsram för pumpstationen på 2,6 miljarder kronor som en del av totalt 12 miljarder kronor för hela Nya Rya. Detta planeras bli klart i samtliga ägarkommuner under 2026. Gryaabs styrelse kan därefter, preliminärt med start 2027, besluta om genomförande av enskilda investeringsprojekt för pumpstationen, inom investeringsramen på totalt 2,6 miljarder kronor.

Investeringsbesluten kommer att avse detaljprojektering, byggentreprenad, samt andra mindre delprojekt.

Vidare är planen beträffande ny reningsanläggning att ägarkommunerna godkänner en investeringsram för ny reningsanläggning på 9,4 miljarder kronor, förhoppningsvis blir detta klart i samtliga ägarkommuner under 2027. När detta beslut tas är besluten om Bollebygds utträde från Gryaab sannolikt klart. Gryaabs styrelse kan därefter, preliminärt med start 2028, besluta om genomförande av enskilda investeringsprojekt för ny reningsanläggning, inom investeringsramen 9,4 miljarder kronor.

Information om en ny säkerhetsskyddsklassning

Under första kvartalet 2026 har en ny säkerhetsskyddsklassning gjorts för den nya inloppspumpstationen inom program Nya Rya, liksom för den befintliga pumpstationen. Beslutet föranleddes av det allmänt försämrade omvärldsläget och rekommendationer från bland annat MSB, som bolaget behöver förhålla sig till.

För att klargöra hur bolaget praktiskt behöver hantera de nya förutsättningarna i projektarbetet har en extern konsult specialiserad inom området anlåtits. Under tiden har delar av arbetet i projektet behövt pausas, vilket kommer ge att en tidspåverkan. Sannolikt kommer de nya förutsättningarna även att få påverkan på kostnaderna.

Yttrande från kretslopp och vattennämnden

Utifrån kretslopp och vattennämndens reglemente ska nämnden yttra sig över ärenden av principiell beskaffenhet från de regionala bolagen, med utgångspunkt i nämndens ansvar för VA-kollektivet.

Vid nämndsammanträdet 2026-03-18 § 40 beslutade kretslopp och vattennämnden om yttrande gällande Gryaabs hemställan om ställningstagande till kommunfullmäktige avseende inriktningsbeslut gällande investering ny inloppspumpstation.

Nämnden beslutade att ställa sig bakom Gryaabbs förslag till inriktningsbeslut för inloppspumpstation. Samtidigt ser nämnden behov av kompletteringar från bolaget inför fortsatt beredning av ärendet i kommunstyrelse och kommunfullmäktige för att förtydliga sammanhang och transparensen. Det avser en fördjupad analys av de uppdaterade kostnadsanalyserna, motiv och konsekvenser av förändrad upphandlingsform samt en tydligare samlad bild av kommande beslutsprocesser för Nya Rya och dess finansierings- och investeringsbeslut som helhet.

Investeringen i ny inloppspumpstation beskrivs som en nödvändig kostnad i enlighet med lagen om allmänna vattentjänster och kommer att innebära en ökad VA-avgift inom taxan i ägarkommunerna. En grov bedömning utifrån den information som har delats sedan tidigare innebär att avgiften mot ägarkommunerna ökar med i storleksordningen 100 procent i förhållande till dagens avgiftsnivåer då hela "Nya Rya", inklusive pumpstationen, beräknas stå klart 2036. Åtgärden bidrar således till en betydande kostnadsökning som påverkar taxebehovet och kommer att komma i en tid då effekterna av så väl övriga åtgärder kring Nya Rya och nämndens långsiktiga investeringsplaner i övrigt genererar ett ökat taxebehov.

Särskilt om Bollebygds kommun

Parallellt med att ärendet rörande ny inloppspumpstation hemställs till delägande kommuners kommunfullmäktige för ställningstagande har Bollebygds kommun påbörjat en process att utträda ur Gryaab AB. Kommunen är sedan 2019 delägare i Gryaab AB med intentionen att avleda sitt spillvatten till Ryaverket när så är möjligt. Ledningar avsågs att byggas för spillvattenanslutning i Härryda kommun för vidare transport till Ryaverket. Detta visade sig dock bli mycket dyrare än vad som först beräknats och i december 2023 fattade kommunfullmäktige i Bollebygd ett nytt inriktningsbeslut som innebar att möjliggöra framtida avloppsrening i egen regi i. Kommunfullmäktige i Bollebygds kommun beslutade 2025-12-10 att kommunens spillvattenhantering ska ske i eget avloppsreningsverk.

Stadshus bedömning

Förslag kompletteringar från Gryaab

Stadshus föreslog att Gryaab kompletterar ärendet med nedanstående inför kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges beredning av ärendet.

Aktuell uppskattning av investeringsutgifterna har ökat väsentligt jämfört med vad som tidigare kommunicerats. Detta gäller såväl den enskilda pumpstationen som hela projektprogrammet "Nya Rya". För projektprogrammet som helhet uppskattades i inriktningsbeslutet från maj 2022 en total utgift uppgående till 4–6 miljarder kronor. Upp emot en miljard kronor av dessa var enligt tjänstepersondialogen hänförliga till en ny pumpstation. Den aktuella uppskattningen enligt beslutsunderlaget uppskattas i nuläget till 8–12 miljarder kronor i 2025 års penningvärde. Stadshus föreslog att Gryaab kompletterar ärendet med en fördjupad och mer detaljerad analys av prognosförändring uppdelad på olika delar i projektet, tillkommande och/eller borttagna åtgärder eller annat som påverkar den totala prognosen. Syftet är att öka transparensen avseende ekonomin i projektet.

I slutet av oktober 2025 beslutade Gryaab att avbryta samverkansentreprenaden med NCC. Att dela upp entreprenaden i flera delar bedömdes av bolaget bland annat ge en lägre totalkostnad.

Då valet av entreprenadform påverkar ansvarsfördelning, risknivå och projektorganisation/kompetens föreslogs att Gryaab styrelse kompletterar ärendet med en analys av förändringens konsekvenser, risker och möjligheter. Exempel på frågor som kompletteringen bör fördjupa är vilka konsekvenser får den nya strategin för projektet avseende behovet av att tillföra egen kompetens, projektets organisation, ekonomi, ansvarsfördelning, risker och riskhantering och i övrigt med strategibeslutet sammanhängande frågeställningar.

”Nya Rya” är ett omfattande projekt som drivs över flera mandatperioder. Personförändringar kommer att ske både på tjänstepersonssidan och bland politiska beslutsfattare. Det har fattats och kommer att fattas beslut som är avhängiga varandra. Stadshus bedömer att det vid enskilda beslut bör redovisas en mer detaljerad översikt över projektet som helhet, beslut som har tagits och planerade beslut. En sådan översikt bör exempelvis beskriva planerade framtida beslut där delägarnas kommunfullmäktige och ansvariga tjänstepersoner kommer att involveras alternativt föreslås besluta i frågor rörande projektet. Översikten bör ge en mer detaljerad bild över bland annat tidplan, beslutspunkter, kommande eventuella vägval och eventuella ställningstaganden från ägarna. Syftet är att ge en kontext till enskilda beslut och skapa förutsättningar för ägarnas möjlighet att över tid följa/överblicka och vid behov påverka arbetet samt orientera sig i helheten.

Risker

Med start i maj 2025 har en extern konsultbyrå genomfört en utredning med syftet att ge verkställande direktören underlag i frågor som gäller ledning/styrning, eventuella intressekonflikter och jävssituationer med mera. Vid ägardialog mellan styrelsen i Gryaab och ägarrådet för Gryaab redovisades översiktligt vilka områden som visar brister och där rekommendationer lämnats. Åtgärder planeras inom flera centrala områden. Initialt fokuseras att stärka styrning, ledning och intern kontroll, översyn av leverantörsavtal, genomgång av beslut om jäv och förändring av bolagets kultur. Stadshus konstaterar att de områden som pekas ut i utredningen är viktiga som förutsättningar i ett stort projekt som ”Nya Rya. Stadshus konstaterar att ovanstående förhållanden också kan innebära risker och osäkerheter förutom de som bolaget självt identifierat i beslutsunderlaget.

Ägarstyrda investeringar

I enlighet med Göteborgs Stads riktlinje för ägarstyrda investeringar är utgångspunkten att beslutsprocessen gällande ägarstyrda investeringar (för ett aktiebolags investeringar som bedöms vara av principiell beskaffenhet eller av annan större vikt) ska omfatta både inriktnings- och genomförandebeslut. Huvudregeln enligt riktlinjen är att kommunfullmäktige tar ställning endast till inriktningsbeslutet. Styrelsen fattar genomförandebeslut om förutsättningarna vad avser tid, ekonomi eller omfattning/innehåll inte har förändrats väsentligt i förhållande till kommunfullmäktiges inriktningsbeslut. Styrelsen i Gryaab har hemställt om att delägarnas kommunfullmäktige bemyndigar Gryaab att fatta genomförandebeslutet enligt riktlinjens huvudregel. Stadshus har tillstyrkt Gryaabs hemställan.

Stadsledningskontorets bedömning

Sedan Stadshus beslutade i ärendet har Gryaab inkommit med komplettering i ärendet i enlighet med vad Stadshus efterfrågat och dessutom har kretslopp och vattennämnden yttrat sig i ärendet.

Kretslopp och vattennämnden har beslutat att ställa sig bakom Gryaabs förslag till inriktningsbeslut. Samtidigt konstaterar nämnden att en grov bedömning utifrån den information som har delats sedan tidigare innebär att avgiften mot ägarkommunerna ökar med i storleksordningen 100 procent i förhållande till dagens avgiftsnivåer då hela "Nya Rya", inklusive pumpstationen, beräknas stå klart 2036. Nämnden ser också behov av kompletteringar från bolaget inför fortsatt beredning av ärendet i kommunstyrelse och kommunfullmäktige för att förtydliga sammanhang och transparensen.

Likt Stadshus efterfrågar nämnden en fördjupad analys av de uppdaterade kostnadsanalyserna, motiv och konsekvenser av förändrad upphandlingsform samt en tydligare samlad bild av kommande beslutsprocesser för Nya Rya och dess finansierings- och investeringsbeslut som helhet.

Gryaabs komplettering gällde förklaring till att kostnadsbedömningen mellan 2022 till 2025 ökat från 4–6 till 8–12 miljarder kronor, förtydligande av vad som låg till grund för ändrade upphandlings- och entreprenadformer samt beskrivning av den tänkta beslutsgången kring pumpstationen som utgör ett delprojekt av program Nya Rya.

I kompletteringen beskriver Gryaab att kostnadsbedömningen även framledes kommer att justeras i takt med att ny information om projektet tillkommer, inflationen kommer att påverka samt att i dagens projekt "Nya Rya" ingår inte rening av läkemedelsrester och utvecklad slamhantering, vilket de kan komma att göra framöver.

Vidare skriver Gryaab att de har rekryterat såväl projektledare som annan personal och avser även att göra ytterligare rekryteringar. Gällande förändringen av upphandlings- och entreprenadformen ser de att det kan medföra en risk för viss tidsfördröjning på grund av fler upphandlingar samt att uppdelning i flera entreprenader lägger större ansvar för samordning på Gryaab.

Gällande den tänkta beslutsgången i projektet Nya Rya skriver Gryaab att planen är att ägarkommunerna godkänner en investeringsram för ny reningsanläggning på 9,4 miljarder kronor. Bolagets plan är att detta blir klart i samtliga ägarkommuner under 2027. Gryaabs styrelse kan därefter, preliminärt med start 2028, besluta om genomförande av enskilda investeringsprojekt för ny reningsanläggning, inom investeringsramen 9,4 miljarder kronor.

Gryaab informerar också om att under första kvartalet 2026 har en ny säkerhetsskyddsklassning gjorts för den nya inloppspumpstationen inom program Nya Rya, liksom för den befintliga pumpstationen. Beslutet föranleddes av det allmänt försämrade omvärldsläget och rekommendationer från bland annat Myndigheten för civilt försvar (MCF), som bolaget behöver förhålla sig till.

Stadsledningskontoret vill betona att Gryaabs långsiktiga investeringsplan, som utgör underlag för budgetförutsättningarna till kommunstyrelsen, baseras på en investeringsprognos på 7,6 miljarder kronor fram till år 2036 för Nya Rya. Gryaab understryker att kapacitetsutbyggnaden i Nya Rya överskuggar styrelsens övriga investeringsverksamhet de kommande 12–13 åren. Det innebär att ett inriktningsbeslut enligt Gryaabs underlag ytterligare förstärker detta förhållande och att bolagets investeringsbehov för Nya Rya sammantaget ökar med potentiellt 4,4 miljarder kronor, motsvarande en ökning med 37 procent, fram till 2036.

Riktlinjen för hantering av ägarstyrda investeringar anger att uppföljning och avvikelserapportering av ägarstyrda investeringar kan ske utifrån särskild uppsikt, parallellt med ordinarie uppföljningsprocess och -ansvar samt jämte kraven som följer av Göteborgs Stads regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning. Det innebär att uppföljning av utvalda projekt kan ske genom en strukturerad och kontinuerlig dialog med projektansvarig organisation för att stärka kommunstyrelsens, genom stadsledningskontoret eller Stadshus, uppsiktsansvar.

Stadsledningskontoret bedömer att Gryaabs hemställan i de väsentligaste delarna svarar mot kriterierna för inriktningsbeslut enligt riktlinjen för hantering av ägarstyrda investeringar. Samtidigt bedömer kontoret att kostnadsökningen för projektet indikerar stora risker och att dessa behöver följas och utvärderas över tid.

Mot bakgrund av ovanstående och med hänsyn till projektets omfattning med avseende på ekonomi, risker samt kommunal och regional påverkan bedömer stadsledningskontoret att projektet bör följas under särskild uppsikt samt att Gryaab i den ordinarie uppföljningen kontinuerligt rapporterar hur projektet framskrider gällande ekonomi, tidplan och väsentliga händelser som påverkar projektet.

I övrigt delar stadsledningskontoret Stadshus bedömning och föreslår kommunstyrelsen och kommunfullmäktige att tillstyrka Gryaabs hemställan.

Magnus Andersson

Eva Hessman

Ekonomidirektör

Stadsdirektör

Utdrag ur Protokoll
Sammanträdesdatum: 2026-03-23

§ 36 Ärendenummer GSHAB-2025-00085

Yttrande över hemställan från Gryaab AB om ställningstagande till inriktningsbeslut för ny inloppspumpstation

Beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadshus AB:

1. Gryaab AB:s hemställan om ställningstagande till godkänd inriktning för byggnation av ny inloppspumpstation med en investeringsram på 2,6 miljarder kronor, penningvärde oktober 2025, tillstyrks.
2. Under förutsättning att inga väsentliga avvikelser konstateras jämfört med detta inriktningsbeslut tillstyrker Göteborg Stadshus AB att Gryaab AB bemyndigas att, utan förnyat ställningstagande, fattar beslut om genomförande av projektet.
3. Gryaab AB:s styrelse kompletterar ärendet i enlighet med vad som framgår av Göteborgs Stadshus AB:s bedömning inför kommunstyrelsens beredning.
4. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för vidare beredning.

Handling

Tjänsteutlåtande, Ärendenummer GSHAB-2025-00085.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Utdrag ur Protokoll

Sammanträdesdatum: 2026-03-23

Dag för justering

2026-03-31

Underskrifter

Sekreterare

Johan Hörnberg

Ordförande

Jonas Attenius

Justerande

Axel Josefson

Tjänsteutlåtande

Styrelsen 2026-03-23

Ärendenummer GSHAB-2025-00085 E-post: mats.boogh@gshab.goteborg.se

Handläggare: Mats Boogh, bolagsansvarig

Telefon: 031-368 54 55

Yttrande över hemställan från Gryaab AB om ställningstagande till inriktningsbeslut för ny inloppspumpstation

Förslag till beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadshus AB:

1. Gryaab AB:s hemställan om ställningstagande till godkänd inriktning för byggnation av ny inloppspumpstation med en investeringsram på 2,6 miljarder kronor, penningvärde oktober 2025, tillstyrks.
2. Under förutsättning att inga väsentliga avvikelser konstateras jämfört med detta inriktningsbeslut tillstyrker Göteborg Stadshus AB att Gryaab AB bemyndigas att, utan förnyat ställningstagande, fattar beslut om genomförande av projektet.
3. Gryaab AB:s styrelse kompletterar ärendet i enlighet med vad som framgår av Göteborgs Stadshus AB:s bedömning inför kommunstyrelsens beredning.
4. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för vidare beredning.

Sammanfattning

Styrelsen i Gryaab AB beslutade 2025-12-05 att hemställa om delägarkommunernas ställningstagande till inriktning för byggnation av ny inloppspumpstation med en investeringsram på 2,6 miljarder kronor (penningvärde oktober 2025). Under förutsättning att det inte konstateras några väsentliga avvikelser jämfört med detta inriktningsbeslut tillstyrker Stadshus, i enlighet med Gryaab AB:s hemställan att Gryaab AB bemyndigas att utan förnyat ställningstagande får fatta beslut om genomförande av projektet.

Pumpstationen ingår i projektprogrammet "Nya Rya" och ingick i inriktningsbeslutet för det samlade projektprogrammet för "Nya Rya" vilket beslutades av Gryaab AB:s styrelse i maj 2022 och behandlades av delägarnas kommunfullmäktige runt årsskiftet 2022/2023.

Mot bakgrund av investeringsbeloppets storlek har styrelsen i Gryaab AB bedömt att investeringen i en ny pumpstation är av principiell beskaffenhet. Göteborgs Stadshus AB föreslår tillstyrka den förslagna inriktningen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Byggnation av en ny inloppspumpstation beräknas medföra utgifter med maximalt 2,6 miljarder kronor (penningvärde oktober 2025). I ramen ingår en ospecificerad post för oförutsedda kostnader på 290 miljoner kronor samt en riskreserv med 480 miljoner kronor.

Utgifterna i projektet kommer över tid att finansieras i enlighet med inriktningsbeslutet från maj 2022, för hela ”Nya Rya”, genom att bolaget lånar upp 90 procent av kapitalbehovet och att ägarna bidrar med ett kapitaltillskott på 10 procent.

Investeringen i ny pumpstation beskrivs som en nödvändig kostnad i enlighet med lagen om allmänna vattentjänster och kommer att innebära en ökad VA-avgift inom taxan i ägarkommunerna. Gryaab AB konstaterar att man arbetar aktivt för att minimera påverkan för taxekollektivet i allt arbete gällande kapacitetsutveckling av Ryaverket. Vid ägardialogen mellan Gryaabs ägarråd och styrelsen i Gryaab AB i december 2025 redovisades en avgiftsutveckling som innebär att dagens avgift ökar med cirka 100 procent då hela Nya Rya-projektet inklusive pumpstationen beräknas stå klart 2036. Stadshuset gör generellt bedömningen att projektet rymmer ekonomiska risker mot bakgrund av bland annat projektets storlek, den långa projektiden, teknisk komplexitet även om ekonomisk risk för bolaget beskrivs som låg.

I maj 2022, vid tidpunkten för bolagets inriktningsbeslut gällande den totala investeringen för ”Nya Rya”, beräknades det totala investeringsbeloppet i löpande penningvärde till 4 - 6 miljarder kronor. Prognosen för hela projektet prognostiseras i dagsläget till 8 - 12 miljarder kronor 2025 års penningvärde. Stadshuset föreslår nedan under Stadshusets bedömning bland annat att Gryaab AB kompletterar ärendet med en fördjupad analys av prognosförändringen till kommunstyrelsens beredning av ärendet.

Bedömning ur ekologisk dimension

Av bolagets beslutsunderlag framgår att det nuvarande miljötillståndet sträcker sig till år 2036 och anger tydliga förväntningar på strängare reningskrav efter det. Kraven avser bland annat hur mycket fosfor, kväve och syreförbrukande organisk substans (BOD) som får släppas ut med det behandlade avloppsvattnet. Miljöprövningsdelegationens förväntningar på reningsvillkor för syreförbrukande organisk substans (BOD), kväve och fosfor är styrande för projektprogram ”Nya Rya” tillsammans med dimensionerande inkommande flöden.

En ny pumpstation ökar pumpkapaciteten och ökar redundansen till befintlig pumpstation. Detta medför att risken för driftstopp med bräddning (tillfälligt utsläpp av orenat avloppsvatten) minskar uppströms i ledningsnätet samt säkerställer möjlighet till underhåll. Ett långvarigt driftstopp som medför omfattande bräddning kan medföra oönskade konsekvenser i sjöar och vattendrag till följd av att förhöjda halter av kväve, fosfor, BOD samt bakterier släpps ut.

Bedömning ur social dimension

En fungerande avloppsrening är en förutsättning för stadsutveckling med nya detaljplaner för bostäder och verksamheter. Gryaab AB konstaterar att ”Nya Rya” kommer att bidra till att ge ägarkommunerna möjlighet att växa.

Bilaga som ingår i beslutsunderlaget

Protokollsutdrag och beslutsunderlag från Gryaab AB:s styrelsesammanträde 2025-12-05, § 80b.

Beskrivning av ärendet

Ärendet

Ärendet utgör Stadshus yttrande angående Gryaab AB:s hemställan om ställningstagande till inriktning för byggnation av ny inloppspumpstation med en investeringsram på 2,6 miljarder kronor (penningvärde oktober 2025).

Under förutsättning att det inte konstateras några väsentliga avvikelser jämfört med detta inriktningsbeslut tillstyrker Stadshus, i enlighet med Gryaab AB:s hemställan att Gryaab AB bemyndigas att utan förnyat ställningstagande får fatta beslut om genomförande av projektet.

Mot bakgrund av investeringsbeloppets storlek har styrelsen i Gryaab AB bedömt att ärendet är av principiell beskaffenhet.

Bakgrund

För att kunna möta den växande befolkningen i ägarkommunerna och förväntade skärpta miljökrav bedriver Gryaab AB projektprogram "Nya Rya". Projektprogram "Nya Rya" avser det sammantagna projektet med att bygga ut och komplettera Gryaab's anläggning så att bolaget klarar att uppnå kommande förväntade miljötillståndskrav och ökad belastning.

I maj 2022 fattade styrelsen i Gryaab AB beslut om inriktning och finansieringsmodell för projektprogram "Nya Rya". Beslutet bedömdes vara av principiell beskaffenhet.

Gryaab's åtta ägarkommuner har tagit ställning till beslutet och tillstyrkt inriktningsbeslutet för projektet som helhet. Gryaab AB ägs av Ale, Bollebygds, Göteborgs, Härryda, Partille, Kungälv, Lerums och Mölndals kommuner. Göteborgs kommun är majoritetsägare och äger 71 procent av aktierna. Bollebygds kommun har i december 2025 beslutat att utträda ur Gryaab AB.

I inriktningsbeslutet från maj 2022 anges att "Nya Rya" omfattar utredning av en ny inloppspumpstation i syfte att bland annat skapa ett säkrare reningssystem. Inom ramen för inriktningsbeslutet från maj 2022 har projektering av en ny inloppspumpstation pågått och bolagets styrelse har 5 december 2025 tagit ett inriktningsbeslut för en ny pumpstation.

Byggnation av en ny inloppspumpstation

Befintlig inloppspumpstation är drygt 50 år gammal och bedöms ha för låg kapacitet för att klara framtida prognosticerade flöden med driftsäkerhet. Enligt bolagets utredning finns ett behov av att bygga en ny inloppspumpstation som komplement till befintlig pumpstation i syfte att öka den totala kapaciteten och skapa redundans för pumpning upp till inloppstunnlar till Ryaverket. En inloppspumpstation har som huvudsaklig uppgift att när vattnet kommer till avloppsreningsverket pumpa upp vatten till rätt nivå och vidare in i anläggningen. En inloppspumpstation är även försedd med galler som tar bort större skräp innan pumpning.

Gryaab AB:s beslutsunderlag beskriver att bolaget inte ser några reella alternativ till en ny inloppspumpstation om mål för kapacitet och driftsäkerhet ska uppnås. Om flöden inte kan tas emot i Ryaverket kommer bräddning behöva ske, framför allt i Göta Älv. Vid väldigt höga flöden eller om bräddning inte skulle fungera beskrivs i beslutsunderlaget att verksamheten kan utsättas för säkerhets- och arbetsmiljörisker som också skulle kunna

leda till att delägarkommunerna påverkas avsevärt. Denna risk föreligger redan idag när pumpstationen inte fungerar men risken ökar ju mer flödena ökar. Att minska mängden tillskottsvatten (vatten som inte kommer från hushållen) genom separering av ledningsnät för att minska flöden till Ryaverket anges inte som realistiskt eller kostnadseffektivt.

Dimensioneringen av en ny inloppspumpstation har utgått från flödes- och befolkningsprognoser vilka löpande uppdaterats och förfinats. Bland annat har nya prognoser för dricksvattenförbrukning från Kretslopp och vatten använts och analys av påverkan från klimatförändringar med avseende på exempelvis regn och havsnivåhöjning ingått i det dimensionerande underlaget. Prognoser för befolkningstillväxt revideras löpande i samverkan med delägande kommuner.

Investeringsutgiften är i inriktningsbeslutet bedömd till högst 2,6 miljarder kronor (penningvärde oktober 2025). I den totala utgiften ingår en post på 290 miljoner kronor för oförutsedda kostnader samt en riskreserv på ytterligare 480 miljoner kronor. Gryaab AB beskriver i beslutsunderlaget att riskreserven inte ska ingå i projektbudgeten utan utgöra en buffert för att styrelsen ska ha mandat att fatta beslut om projektbudgeten skulle överskridas något.

Inriktningsbeslutets tidplan för tiden fram till förväntad driftsättning 2035 omfattar projektering 2025 - 2027 och byggnation 2027 - 2034.

Risker och svårigheter

Projektet beskrivs som ett krävande och riskfyllt arbete med avancerade lösningar, bland annat sprängningsentreprenader. Anslutningen till befintlig inloppstunnel ska dessutom ske i ett område omgärdat av tunnlar och kritiska anläggningar ovan och under mark.

Bolaget bedömer att utifrån projektets svårigheter finns risker inom områden som rör kompetensförsörjning, kvalitet, kostnadsökningar, tidplan och risk för försening. I beslutsunderlaget beskrivs åtgärder som syftar till att minska riskerna bland annat att säkerställa att konsulter låser tid för projektet, löpande uppföljning av projekt och avgränsningar, ombudsmöten och tredjepartsgranskning på kritiska delar.

Stadshus bedömning

Styrelsen i Gryaab AB fattade i maj 2022 ett inriktningsbeslut för kapacitetsökning vid Ryaverket genom projekt "Nya Rya". Föreliggande inriktningsbeslut gällande ny pumpstation är det första större projektet inom ramen för inriktningsbeslutet från maj 2022 för hela "Nya Rya" vilket också omfattade utredning av pumpkapacitet. Mot bakgrund av storleken på den maximalt bedömda investeringen i en ny pumpstation, 2,6 miljarder kronor, hemställer bolagets styrelse om delägarnas ställningstagande till styrelsens inriktning för byggnation av en ny inloppspumpstation. Gryaab AB konstaterar att man inte ser några reella kostnadseffektiva alternativ. Av bolagets beslutsunderlag framgår att det krävs utökad flödeskapacitet jämfört med dagens kapacitet och att behovet kommer att öka i takt med att ytterligare personer och verksamheter ansluts. Dessutom beskrivs att en ny pumpstation är nödvändig för att skapa redundans. Stadshus föreslås tillstyrka den föreslagna inriktningen.

I enlighet med Göteborgs Stads riktlinje för ägarstyrda investeringar är utgångspunkten att beslutsprocessen gällande ägarstyrda investeringar (för ett aktiebolag investeringar som bedöms vara av principiell beskaffenhet eller av annan större vikt) ska omfatta både

inriktnings- och genomförandebeslut. Huvudregeln enligt riktlinjen är att kommunfullmäktige tar ställning endast till inriktningsbeslutet. Styrelsen fattar genomförandebeslut om förutsättningarna vad avser tid, ekonomi eller omfattning/innehåll inte har förändrats väsentligt i förhållande till kommunfullmäktiges inriktningsbeslut. Styrelsen i Gryaab AB har hemställt om att delägarnas kommunfullmäktige bemyndigar Gryaab AB att fatta genomförandebeslutet enligt riktlinjens huvudregel. Stadshus föreslås tillstyrka Gryaab AB:s hemställan.

Förslag kompletteringar från Gryaab AB

Aktuell uppskattning av investeringsutgifterna har ökat väsentligt jämfört med vad som tidigare kommunicerats. Detta gäller såväl den enskilda pumpstationen som hela projektprogrammet ”Nya Rya”. För projektprogrammet som helhet uppskattades i inriktningsbeslutet från maj 2022 en total utgift uppgående till 4 - 6 miljarder kronor. Upp emot en miljard kronor av dessa var enligt tjänstepersondialogen hänförliga till en ny pumpstation. Den aktuella uppskattningen enligt beslutsunderlaget uppskattas i nuläget till 8 - 12 miljarder kronor i 2025 års penningvärde. Stadshus föreslår att Gryaab AB kompletterar ärendet inför kommande behandling i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige med en fördjupad och mer detaljerad analys av prognosförändring uppdelad på olika delar i projektet, tillkommande och/eller borttagna åtgärder eller annat som påverkar den totala prognosen. Syftet är öka transparensen avseende ekonomin i projektet.

I slutet av oktober 2025 beslutade Gryaab AB att avbryta samverkansentreprenaden med NCC. Att dela upp entreprenaden i flera delar bedömdes av bolaget bland annat ge en lägre totalkostnad. Då valet av entreprenadform påverkar ansvarsfördelning, risknivå och projektorganisation/kompetens föreslås att Gryaab AB:s styrelse kompletterar ärendet med en analys av förändringens konsekvenser, risker och möjligheter. Exempel på frågor som kompletteringen bör fördjupa är vilka konsekvenser får den nya strategin för projektet avseende behovet av att tillföra egen kompetens, projektets organisation, ekonomi, ansvarsfördelning, risker och riskhantering och i övrigt med strategibeslutet sammanhängande frågeställningar. Komplettering föreslås även denna ingå i kommunstyrelsens beredning av ärendet.

”Nya Rya” är ett omfattande projekt som drivs över flera mandatperioder.

Personförändringar kommer att ske både på tjänstepersonssidan och bland politiska beslutsfattare. Det har fattats och kommer att fattas beslut som är avhängiga varandra. Stadshus bedömer att det vid enskilda beslut bör redovisas en mer detaljerad översikt över projektet som helhet, beslut som har tagits och planerade beslut. En sådan översikt bör exempelvis beskriva planerade framtida beslut där delägarnas kommunfullmäktige och ansvariga tjänstepersoner kommer att involveras alternativt föreslås besluta i frågor rörande projektet. Översikten bör ge en mer detaljerad bild över bland annat tidplan, beslutspunkter, kommande eventuella vägval och eventuella ställningstaganden från ägarna. Syftet är att ge en kontext till enskilda beslut och skapa förutsättningar för ägarnas möjlighet att över tid följa/överblicka och vid behov påverka arbetet samt orientera sig helheten. Stadshus föreslår att Gryaab AB också kompletterar med denna översikt till stadsledningskontorets/kommunstyrelsens beredning av ärendet.

Risker

Med start i maj 2025 har en extern konsultbyrå genomfört en utredning med syftet att ge verkställande direktören underlag i frågor som gäller ledning/styrning, eventuella

intressekonflikter och jävssituationer med mera. Vid ägardialog mellan styrelsen i Gryaab och ägarrådet för Gryaab AB redovisades översiktligt vilka områden som visar brister och där rekommendationer lämnats. Åtgärder planeras inom flera centrala områden. Initialt fokuseras att stärka styrning, ledning och intern kontroll, översyn av leverantörsavtal, genomgång av beslut om jäv och förändring av bolagets kultur. Stadshuset konstaterar att de områden som pekas ut i utredningen är viktiga som förutsättningar i ett stort projekt som "Nya Rya. Stadshuset konstaterar att ovanstående förhållanden också kan innebära risker och osäkerheter förutom de som bolaget självt identifierat i beslutsunderlaget.

Bollebygds kommuns utträde ur Gryaab AB

Parallellt med att ärendet rörande ny inloppspumpstation hemställs till delägande kommuners kommunfullmäktige för ställningstagande har Bollebygds kommun påbörjat en process att utträda ur Gryaab AB. Kommunen är sedan 2019 delägare i Gryaab AB med intentionen att avleda sitt spillvatten till Ryaverket när så är möjligt. Ledningar avsågs att byggas för spillvattenanslutning i Härryda kommun för vidare transport till Ryaverket. Detta visade sig dock bli mycket dyrare än vad som först beräknats och i december 2023 fattade kommunfullmäktige ett nytt inriktningsbeslut som innebar att möjliggöra framtida avloppsrening i egen regi istället för avledning till Ryaverket. Då det har funnits oklarheter i möjligheten att få förlängt tillstånd har kommunen valt att avvakta ställningstagandet kring ägandet i Gryaab AB.

Bollebygds kommun beviljades under 2025 tillfälligt miljötillstånd för befintligt eget reningsverk fram till 2035 och bedömer att det finns goda möjligheter att få fortsatt miljötillstånd efter 2035 efter om/nybyggnation.

Kommunfullmäktige i Bollebygds kommun beslutade 2025-12-10 att kommunens spillvattenhantering ska ske i eget avloppsreningsverk. Kommunfullmäktige beslutade att inleda processen att utträda som delägare ur Gryaab AB. Bollebygds kommuns kommunfullmäktige gav kommunstyrelsens ordförande mandat att inför Gryaab AB:s ägarrådet representera Bollebygds kommuns intressen i utträdesprocessen. Kommunfullmäktige gav kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra övriga förberedande åtgärder som krävs för att fullgöra utträdet.

Vid möte 2026-01-29 mellan Gryaab AB och delägande kommuners ansvariga tjänstepersoner överenskomms att Gryaab AB tar fram ett underlag med förslag till beslut angående hur Bollebygds kommuns utträde ur Gryaab AB ska genomföras. I framtagandet ska Bollebygds kommun involveras. Planeringen är att ägarrådet för Gryaab AB samråder i ärendet vid möte 5 juni och att alla kvarvarande delägare kan ha behandlat ärendet innan årsskiftet 2026/2027.

Eva Hessman

VD, Göteborgs Stadshuset AB

Utdrag ur Protokoll

Sammanträdesdatum: 2025-12-05

Projekt och investeringar

§ 80 b) Hemställan om ställningstagande till kommunfullmäktige avseende inriktningsbeslut gällande investering ny inloppspumpstation

VD redogjorde för hemställan om ställningstagande till kommunfullmäktige avseende inriktningsbeslut gällande investering av ny inloppspumpstation, Bilaga G.

Beslut

Styrelsen beslutade

Att godkänna redovisad inriktning för byggnation av en ny inloppspumpstation med en investeringsram om 2,6 miljarder kronor (penningvärde oktober 2025).

Att hemställa om kommunfullmäktige i ägarkommunernas ställningstagande till inriktning för byggnation av en ny inloppspumpstation med en investeringsram om 2,6 miljarder kronor (penningvärde oktober 2025).

Att hemställa om att kommunfullmäktige i ägarkommunernas bemyndigar Gryaab AB att fatta genomförandebeslut, inom ramen för 2,6 miljarder kronor, för en ny inloppspumpstation i enlighet med huvudregeln i Göteborgs Stads riktlinje för hantering av ägarstyrda investeringar.

Att ärendet i enlighet med Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning överlämnas till Stadshus för yttrande och för vidarebefordran till Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige i Göteborgs Stad för vidare hantering.

Att ärendet överlämnas till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i övriga delägarkommuner för vidare hantering.

Vid protokollet

Mårten Tagaeus

Sekreterare

Utdrag ur Protokoll

Sammanträdesdatum: 2025-12-05

Claudia Nistor-Pedrini

Ordförande

Claes Björling

Justerande

Beslutsunderlag

Styrelsen 251205

Telefon: [031 64 74 95](tel:031647495)

Diarienummer: 2023-00243

Mejladress: pascal.karlsson@gryaab.se

Handläggare: Pascal Karlsson

Hemställan om ställningstagande Inriktningsbeslut ny inloppspumpstation

Förslag till beslut

I styrelsen för Gryaab AB:

1. Att godkänna inriktningen för byggnation av en ny inloppspumpstation med en investeringsram på 2,6 miljarder kronor (penningvärde oktober 2025).
2. Att hemställa om kommunfullmäktige i ägarkommunernas ställningstagande till föreslagen inriktning enligt punkt 1.
3. Att hemställa om kommunfullmäktige i ägarkommunernas bemyndigande att Gryaab Ab får fatta genomförandebeslut för en ny inloppspumpstation i enlighet med huvudregeln i Göteborgs Stads riktlinje för hantering av ägarstyrda investeringar.
4. Ärendet överlämnas i enlighet med Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning till Stadshus för yttrande och för vidarebefordran till Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige i Göteborgs Stad för vidare hantering.
5. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i övriga delägarkommuner för vidare hantering.

Sammanfattning

För att kunna möta den växande befolkningen i ägarkommunerna och förväntade skärpta miljökrav behöver Ryaverkets kapacitet utökas och Gryaab har därför startat projektprogram Nya Rya. Nya Rya avser det sammantagna projektet med att bygga ut

och komplettera Gryaabs anläggning så att bolaget klarar att uppnå kommande miljötillståndskrav och ökad belastning. Styrelsen fattade i maj 2022 beslut om inriktning och finansieringsmodell för projektprogrammet. Gryaabs åtta ägarkommuner har tagit ställning till beslutet och tillstyrkt det.

För att kunna möta förväntat anslutna personer och flöden behöver Ryaverket kompletteras med en ny inloppspumpstation. Behovet finns redan idag för befintligt verk och ökar ytterligare med den planerade utbyggnaden.

Utredningar visar att Ryaverkets totala flödeskapacitet behöver vara minst 20 m³/s. Gryaabs nuvarande inloppspumpstation är dimensionerad för en kapacitet av 15 m³/s och när en eller flera pumpar inte fungerar är kapaciteten lägre. En ny pumpstation är också nödvändig för att skapa redundans i förhållande till den nuvarande inloppspumpstationen och på så sätt möjliggöra besiktning eller större underhållsarbeten. Om Gryaab inte kan ta emot kommande flöden kommer utsläpp av orenat avloppsvatten (bräddning) behöva ske, framförallt i Göta älv. Om bräddningen inte skulle fungera eller om verksamheten utsätts för väldigt höga flöden på en kort tid så kommer verksamheten utsättas för säkerhets- och arbetsmiljörisker som skulle kunna leda till att delägarkommunerna påverkas avsevärt. Det här är en risk som föreligger redan idag när pumpstationen inte fungerar, men risken kommer att bli större ju mer flödena ökar.

Att anlägga en ny pumpstation är ett mycket komplext och multidisciplinärt projekt med höga tekniska krav, stora riskmoment och omfattande logistiska utmaningar. Det saknas dock reella alternativ för att uppnå effektmålen ökad kapacitet och driftsäkerhet som en ny inloppspumpstation skulle ge.

Projektet att komplettera Ryaverket med en ny inloppspumpstation är ett delprojekt inom projektprogram Nya Rya. Styrelsen har bedömts kunna fatta mindre investeringsbeslut för projektprogrammet inom ramen för ovan nämnda inriktningsbeslut. Investeringskostnaden för en ny inloppspumpstation är dock av den storleken att det bedöms vara av principiell beskaffenhet och ska därför hemställas alla delägares kommunfullmäktige.

Mot bakgrund av att kommunfullmäktige i alla delägarkommuner tagit ställning till Gryaabs inriktningsbeslut rörande kapacitetsökning som inkluderar en ny

inloppspumpstation och då förutsättningarna för det fortsatta planeringsarbetet avseende innehåll, tid och ekonomi framgår av nu aktuellt ärende rekommenderar Gryaab att det inte ställs krav på ett genomförandebeslut i kommunfullmäktige och hemställer om kommunfullmäktige i ägarkommunernas bemyndigande att Gryaab AB får fatta genomförandebeslut för en ny inloppspumpstation i enlighet med huvudregeln i Göteborgs Stads riktlinje för hantering av ägarstyrda investeringar.

Styrelsen föreslås alltså bemyndigas att få fatta genomförandebeslut inom ramen för 2,6 miljarder kronor. Ramen för inriktningsbeslutet innehåller ett risktillägg på cirka 480 miljoner kr (23 %) och den faktiska investeringen för den nya inloppspumpstationen förväntas alltså bli lägre än vad ramen medger.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Investeringskostnaden för den nya pumpstationen är bedömd till högst 2,6 miljarder kronor (penningvärde oktober 2025) och är en del av projektprogram Nya Rya.

Investeringen har tagits upp i den ekonomiska långtidsprognosen. I investeringskostnaden finns en post med oförutsedda kostnader på 290 miljoner kronor och en post med en riskreserv med 480 miljoner kronor. Posten med oförutsedda kostnader ingår i projektbudgeten och utgör kostnader som typiskt sätt ingår i ett projekt men som Gryaab inte kan specificera då förstudien ännu inte är klar. Riskreserven ingår inte i projektbudgeten utan utgör en buffert för att styrelsen ska ha mandat att fatta beslut om projektbudgeten skulle överskridas något.

Investeringen kommer, i enlighet med beslut om inriktning och finansieringsmodell för projektprogram Nya Rya som tillstyrkts av alla delägarkommuner, finansieras genom ett ovillkorat aktieägartillskott motsvarande 10 % av den totala investeringskostnaden beräknat utifrån kommunens ägarandel i Gryaab AB samt resterande del genom extern upplåning genom Göteborgs Stads koncernbank. Investeringsutgiften kommer att börja belasta Gryaabs resultaträkning i samband med att den nya pumpstationen tas i drift, vilket beräknas ske år 2035. Beslutet för det ovillkorade aktieägartillskottet beräknas fattas i slutet av 2026 eller början av 2027 och sker alltså inte i samband med föreliggande beslut.

Investeringen kommer leda till ökade lånekostnader för bolaget men då dessa finansieras genom va-avgiften bedöms risken för Gryaab som bolag som låg. Gryaab arbetar aktivt för att minimera påverkan för taxekollektivet i allt arbete gällande

investering av kapacitetsutveckling av Ryaverket. Det sker bland annat genom att säkerställa aktuella befolknings- och flödesprognoser så att Nya Rya byggs för rätt kapacitet. Gryaab utreder även en etappvis utbyggnad som tar hänsyn till kommande befolkningstillväxt och arbetar aktivt med att påverka delägarkommunerna i arbetet med att minska tillskottsvattnet (vatten som inte är spillvatten från hushållen till exempel regnvatten) till Gryaab. Nya Rya kommer att behöva byggas även om tillskottsvattnet minskar men en minskning kan ge en fördel vid dimensioneringen av anläggningen.

Vid antagandet om investeringsramen 2,6 miljarder kronor, en ränta på 3,5 % och en avskrivningstid på 50 år blir den initiala kapitalkostnaden (ränta och avskrivningar), som ska finansieras via avgifterna, cirka 98 miljoner kr per år. Det innebär en ökad avgift om cirka 106 kr per ansluten person och år.

Gryaabs resultat kommer också att successivt belastas med räntekostnader under anskaffningsperioden, då ränteutgifterna inte aktiveras i investeringsvolymen.

En del av projektprogram Nya Rya

Investeringskostnaden för en ny pumpstation är en del av projektprogram Nya Rya. Investeringskostnaden för den nya pumpstationen ingår i den totala investeringskostnaden för hela projektprogrammet som nu uppskattas till 8–12 miljarder kr (penningvärde år 2025). I denna uppskattning ingår inte kostnaden för läkemedelsrening och slamhantering då det ännu är oklart om dessa projekt ska inkluderas i projektprogrammet. Den nu uppskattade investeringskostnaden är fortfarande preliminär. Att uppskattningen är högre än den uppskattade kostnad som tidigare kommunicerats på 6,5-10,3 miljarder kronor beror till stor del på att risktillägget för den nya pumpstationen nu räknats med samt uppräkningsnivå till 2025 års prisnivå.

Beslutet för den totala investeringskostnaden och det ovillkorade aktieägartillskottet beräknas fattas i slutet av 2026 eller början av 2027.

Nödvändiga kostnader

Gryaabs nuvarande miljötillstånd sträcker sig till år 2036 och innan dess behöver en utbyggd rening vara på plats. Befintlig anläggning på Ryaverket klarar inte de krav som förväntas enligt ansökan om nytt miljötillstånd. Investeringen bedöms som

nödvändig för att kunna möta förväntade reningskrav och prognosticerad befolkningsmängd i Gryaabs ägarkommuner. Kostnaden är därför nödvändig enligt lagen om allmänna vattentjänster.

Bedömning ur ekologisk dimension

Gryaabs nuvarande miljötillstånd sträcker sig till år 2036 och anger tydliga förväntningar på strängare reningskrav efter det. Kraven avser bland annat hur mycket fosfor, kväve och syreförbrukande organisk substans (BOD) som får släppas ut med det behandlade avloppsvattnet. Miljöprövningsdelegationens förväntningar på reningsvillkor för syreförbrukande organisk substans (BOD), kväve och fosfor är styrande för projektprogram Nya Rya tillsammans med dimensionerande inkommande flöden.

Genom utbyggnad av ny pumpstation ökar den totala pumpkapaciteten och man uppnår redundans till befintlig pumpstation. En ny pumpstation minskar risken för driftstopp med bräddning (tillfälligt utsläpp av orenat avloppsvatten) uppströms i ledningsnätet som följd samt säkerställer möjlighet till underhåll. Ett långvarigt driftstopp som medför omfattande bräddning kan medföra oönskade konsekvenser i sjöar och vattendrag till följd av att förhöjda halter av kväve, fosfor, BOD samt bakterier släpps ut. Utsläppet innebär även att skräp och lukt sprids i omgivningen kring utsläppet. Den nya pumpstationen planeras färdigställas år 2035 och säkerställer därmed hög tillgänglighet innan år 2036.

Bedömning ur social dimension

En fungerande avloppsrening för ägarkommunerna är en förutsättning för bebyggelse- och stadsutveckling med nya detaljplaner för bostäder, verksamheter, med mera. Nya Rya kommer bidra till att ge ägarkommunerna möjlighet att växa.

Genom att minska risken för driftstopp förebyggs att friluftsliv med bad och andra aktiviteter, i sjöar och vattendrag uppströms Ryaverket samt i kustnära zoner, påverkas negativt. Vid ett långvarigt driftstopp skulle bräddning ske i sjöar och vattendrag som också är dricksvattentäkter för ägarkommunerna.

Genom en kapacitetsutveckling av Ryaverket möjliggörs för Gryaab att fortsätta ta emot spillvattnet från sina delägarkommuner även efter år 2036 och att kunna uppfylla bolagets vision: ”Gryaab bidrar till en hållbar framtid där avloppsvattnet blir

resurser. Med innovation och engagemang jobbar vi tillsammans för havet och samhället”.

Gestaltning och utformning av utbyggnaden av Ryaverket, där den nya pumpstationen är en del, är viktig då dess placering och volymer får visuell påverkan på upplevelsen av älvmynningen och inloppet till Göteborg. Utbyggnaden kommer påverka naturvärden och kulturmiljön.

Gryaab tar fram ett gestaltungsprogram för att beskriva och tydliggöra ambitionsnivån för utformningen av anläggningar, byggnader och fastigheten som helhet över tid. Programmet ska fungera som vägledning vid genomförandet av detaljplanen.

Gestaltungsprogrammet utgör en bilaga till detaljplanen för området och ger riktlinjer och exempel på hur nya byggnader kan utformas för att skapa en sammanhållen och väl gestaltad miljö. Vidare ska programmet utgöra underlag för framtida arkitektuppdrag i projektets senare skeden samt fungera som stöd i den kommande bygglovsprocessen.

Bilden visar vyn från Älvsborgsbron när utbyggnaden av *bela* Ryaverket är färdig. På bilden syns även utbyggnad av befintlig anläggning.

Samverkan

Ärendet har behandlats på lokalt samverkansgruppsmöte den 16 oktober och 27 november 2025.

Ärendet

Ärendet avser inriktningsbeslut och bemyndigande för styrelsen att fatta genomförandebeslut avseende byggnation av en ny pumpstation inom ramen för projektprogrammet Nya Rya.

Ärendet är av principiell beskaffenhet och kräver kommunfullmäktige i delägarkommunernas ställningstagande.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Gryaabs nuvarande miljötillstånd är tidsbegränsat till och med år 2036 och innehåller villkor på att bolaget ska utreda och ta fram en handlingsplan för hur Ryaverket ska anpassas för att i framtiden klara skärpta krav. Tillståndsgivaren har i miljötillståndet angivit att ett större reningsverk borde klara reningskrav som är betydligt högre än de krav Gryaab har idag. För att nå sådana utsläppshalter måste avloppsreningsverkets kapacitet ökas utöver vad som är möjligt inom verkets nuvarande område och process.

Förutom en förväntan om strängare utsläppskrav har befolkningen i Gryaabs delägarkommuner ökat kraftigt de senaste årtiondena. Den senaste befolkningsprognosen visar en ökning för Gryaabs delägarkommuner (exklusive Bollebygd) med 35 % fram till år 2055.

För att kunna möta den växande befolkningen i ägarkommunerna och förväntade skärpta miljökrav behöver Ryaverkets kapacitet utökas och Gryaab har därför startat projektprogram Nya Rya. Projektprogrammet avser det sammantagna projektet med att bygga ut och komplettera Gryaabs anläggning så att bolaget klarar att uppnå kommande miljötillståndskrav och ökad belastning.

Styrelsen fattade i maj 2022 beslut om inriktning och finansieringsmodell för projektprogram Nya Rya. Beslutet bedömdes vara av principiell beskaffenhet. Gryaabs åtta ägarkommuner har tagit ställning till beslutet och tillstyrkt det. Genom att Gryaabs ägarkommuner tillstyrkt beslutet har styrelsen getts möjlighet att fatta beslut inom ramen för inriktningsbeslutet.

Av tjänsteutlåtandet till inriktningsbeslutet för Nya Rya anges att Gryaab utreder byggnation av en ny inloppspumpstation i syfte att bland annat skapa ett säkrare reningssystem.

Byggnation av en ny inloppspumpstation

Förutsättningar

En inloppspumpstation har som huvudsaklig uppgift att transportera avloppsvatten vidare i systemet. När vattnet kommer till avloppsreningsverket behöver det pumpas upp till rätt nivå. En inloppspumpstation är även försedd med galler som tar bort större skräp innan pumpning.

Gryaab har idag en inloppspumpstation som togs i drift år 1972 och är dimensionerad för en kapacitet av 15 m³ /s. Nuvarande inloppspumpstation har för låg kapacitet för att klara framtida prognosticerade flöden med driftsäkerhet.

Vissa delar av den befintliga inloppspumpstationen är inte möjliga att besiktiga under drift. Det är inte heller möjligt att stänga av pumpstationen under en tid för att utföra besiktnings- eller större underhållsarbeten utan att ha en alternativ pumpstation i drift för att kunna förse reningsverket med avloppsvatten. Utifrån detta har det inkluderats i projektprogrammet Nya Rya att utreda alternativ för en ny inloppspumpstation på Ryaverket för att öka den totala pumpkapaciteten och skapa redundans till befintlig pumpstation.

Styrelsen fattade den 15 juni 2023 och den 5 december 2025 beslut att godkänna investering av förprojektering och del av detaljprojektering av en ny pumpstation till en sammanlagd kostnad av 80 mkr. Beslutet har bedömts kunna fattas av styrelsen inom ramen för det ovan nämnda inriktningsbeslutet.

Utredningen

När Nya Rya startades upp år 2021 tog Gryaab i samarbete med samtliga ägarkommuner fram flödes- och befolkningsprognoser. År 2023 uppdaterades och förfinades dessa prognoser i samarbete med Kretslopp och vatten, konsultföretag och Gryaab för åren 2035 och 2055. Prognoserna innebär att det finns scenarier för den minsta, troliga och maximala utvecklingen med avseende på befolkningstillväxt och flöden till Ryaverket, både för ett normalår och ett blött år.

Prognoserna som gjordes 2023 skiljer sig från de tidigare genom att en uppdaterad regional befolkningsprognos från ett anlitat konsultföretag har använts, nya scenarier för dricksvattenförbrukning från Kretslopp och vatten har tillhandahållits, samt vad som definieras som normalår respektive blött år har omdefinierats.

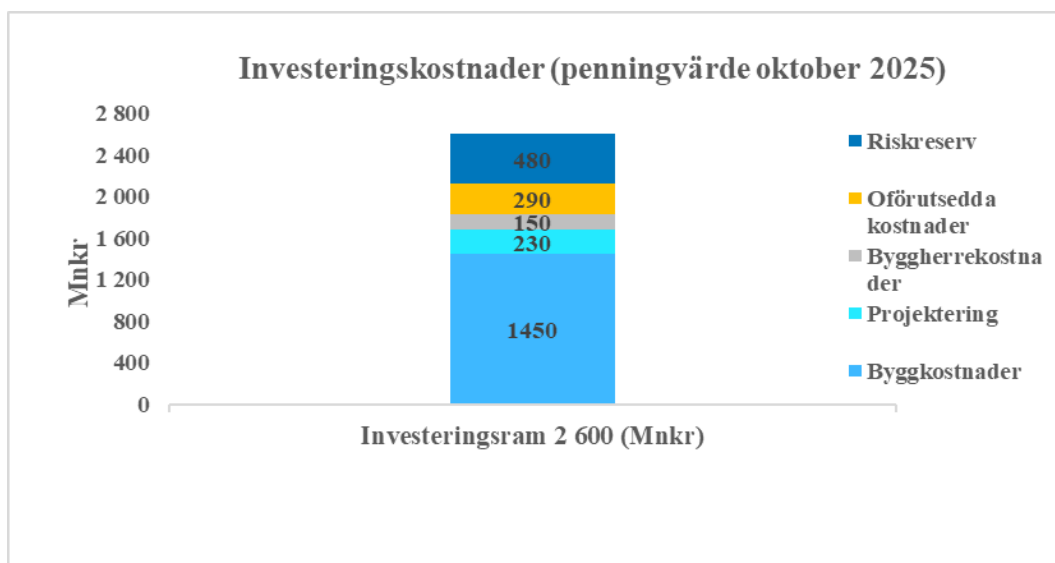
Därtill har påverkan av klimatförändringar på regn, havsnivåhöjning och ändringar i övrig tillförsel (spolvatten från vattenverk) räknats in i de prognostiserade tillskottsvattenflödena. För tillskottsvatten har ett modelleringsverktyg använts för att ta fram framtida flödesserier till Ryaverket. Klimatfaktorer har lagts på dagvattenavrinningen, vilket förenklat kan beskrivas som en ökning i intensitet i regnen. År 2026 kommer prognoserna ses över på nytt.

I arbetet med framtagning av dimensionerande underlag för Nya Rya har flödesprognoserna använts och de kommer även att användas framåt när prognoserna uppdateras. För att hantera risken att flödesutvecklingen blir högre än den troliga dimensioneras de nya anläggningsdelarna för maximal utveckling år 2055, blött år och två extra kommuner. För att kunna möta det scenariot år 2055 har man rekommenderat att Ryaverkets totala kapacitet sätts till 20 m³/s. Dimensionerande flöden för inloppspumpstationen, år 2055, visar inte bara att en hög maxkapacitet behövs utan även att en inloppspumpstation måste kunna hantera stora flödesvariationer inom intervallet 3-12 m³/s med god pumpenergi.

Förslag till inriktningsbeslut

Utifrån utredningen finns ett behov av att bygga en ny inloppspumpstation som komplement till befintlig inloppspumpstation. Inloppspumpstationen föreslås byggas i närheten av befintlig pumpstation. Den nya inloppspumpstationen ska ha en egen kapacitet på 12 m³/s. Tillsammans med befintlig inloppspumpstation uppnås en total pumpkapacitet på 27 m³/s. Övriga Ryaverket, till exempel kanaler och rening, har dock en kapacitet på 20 m³/s.

Investeringskostnaden är beräknad enligt följande.

Investeringskostnaden för den nya pumpstationen är bedömd till högst 2,6 miljarder kronor (penningvärde oktober 2025) och är en del av projektprogram Nya Rya.

Investeringen har tagits upp i den ekonomiska långtidsprognosen. I

investeringskostnaden finns en post med oförutsedda kostnader på 290 miljoner kronor och en post med en riskreserv med 480 miljoner kronor. Posten med oförutsedda kostnader ingår i projektbudgeten och utgör kostnader som typiskt sätt ingår i ett projekt men som Gryaab inte kan specificera då förstudien ännu inte är klar. Riskreserven ingår inte i projektbudgeten utan utgör en buffert för att styrelsen ska ha mandat att fatta beslut om projektbudgeten skulle överskridas något.

Tidplan och process

Enligt framtagna tidplaner bedöms genomförandetiden för inloppspumpstationen till cirka åtta-nio år från byggstart. Inloppspumpstationen förväntas kunna driftsättas år 2035.

- projektering: 2025-2027
- byggnation: 2027-2034
- driftsättning: 2035

Risker och svårigheter

För att ansluta pumpstationen till den befintliga inloppstunneln krävs ett cirka 30 meter djupt bergschakt som kommer att utgöra en integrerad del av pumpstationens konstruktion. Längst ned ska schaktet anslutas till den vattenfyllda inloppstunneln

vilket innebär ett mycket krävande och riskfyllt tunnelpåslag med avancerade tekniska och säkerhetsmässiga lösningar.

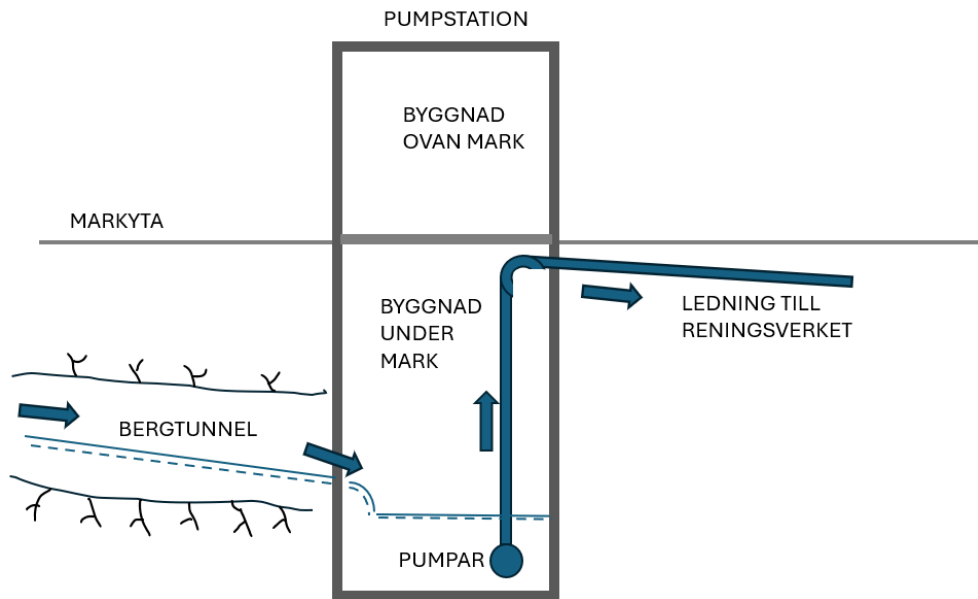
Projektområdet är dessutom omgärdat av befintliga byggnader, tunnlar och kritiska anläggningar ovan och under mark som måste beaktas vid planering och genomförande av arbetena.

Totalt kommer cirka 50 000 m³ fasta bergmassor att sprängas ut på en plats som är logistiskt extremt begränsad. Bergentreprenaden beräknas ta ca tre år att genomföra innan betong- eller byggnadsarbeten kan påbörjas.

Under mark ska dessutom ett omfattande nät av kanaler och kulvertar knytas samman i flera riktningar mot både befintliga och nya byggnader. Det sker i direkt anslutning till eller under befintliga konstruktioner och kritiska ledningar vilket ställer krav på särskilda arbetsmetoder och förstärkningsåtgärder för att säkerställa drift och säkerhet under byggtiden.

Ovan mark uppförs en ny byggnad som ska kunna hantera pumparna samt de tekniska utrymmen som krävs för drift av pumpstationen samt el- och ventilationsanläggning. Intill placeras även en ny renshanteringsbyggnad som dimensioneras för att kunna ta emot och hantera hela Gryaabs inkommande rensmängd.

Sammantaget innebär dessa förutsättningar att pumpstationen är ett mycket komplext och multidisciplinärt projekt med höga tekniska krav, stora riskmoment och omfattande logistiska utmaningar.

Gryaab ser utifrån ovan nämnda svårigheter risker inom följande områden.

- Att ha rätt extern kompetens i rätt tid
- Att kvaliteten brister
- Att kostnaderna blir högre än förväntat
- Att projektet inte blir färdigt innan år 2036

Riskerna minskas genom följande åtgärder.

- Säkerställa att konsulter låser tid för projektet
- Löpande uppföljning och ombudsmöten
- Tredjepartsgranskning på kritiska delar där Gryaab saknar kompetens för granskning
- Följa upp avgränsningarna så att projektet inte ändrar funktion eller omfattning
- Tydliga beslutsunderlag och att fastställa beslut i de olika faserna

Alternativ till en ny inloppspumpstation

För att kunna möta förväntat anslutna personer och flöden år 2055 behöver Ryaverkets totala flödeskapacitet vara minst 20 m³/s. Gryaabs nuvarande inloppspumpstation är dimensionerad för en kapacitet av 15 m³ /s och saknar

redundans vilket bland annat påverkar möjligheterna till besiktning eller större underhållsarbeten. Det finns också en sårbarhet i att endast ha endast en och en äldre pumpstation.

En inloppspumpstation består av flera pumpar och när en eller flera pumpar går sönder eller på service blir den totala kapaciteten lägre än 15 m³ /s. Om Gryaab inte kan ta emot flödena kommer utsläpp av orenat avloppsvatten (bräddning) behöva ske, framförallt i Göta älv. Om bräddningen inte skulle fungera eller om verksamheten utsätts för väldigt höga flöden fort så kommer verksamheten utsättas för säkerhets- och arbetsmiljörisker som skulle kunna leda till att delägarkommunerna påverkas avsevärt. Det här är en risk som föreligger redan idag när pumpstationen inte fungerar, men risken kommer att bli större ju mer flödena ökar.

Ett alternativ till att hålla nere flödena är att minska mängden tillskottsvatten (vatten som inte kommer från hushållen, till exempel regnvatten) som kommer till Gryaab. År 2017 genomfördes ett gemensamt arbete mellan Gryaab och Göteborgs stad Kretslopp och vatten i syfte att beräkna och värdera mängden tillskottsvatten. Utredningen visade att åtgärder för att minska tillskottsvatten mängden inte är ett realistiskt eller kostnadseffektivt alternativ till att klara kapaciteten på Ryaverket. En omläggning av endast en del av systemet i Göteborg skulle kosta omkring en miljard kronor (penningvärde år 2017) men endast ge en marginell kostnadsnytta. En fullständig separering av ledningsnätet skulle dessutom ta minst 50 år att genomföra och därmed inte vara möjligt innan Gryaabs nuvarande tillstånd löper ut år 2036. Sedan utredningen genomfördes har Kretslopp och vatten kopplat bort flera större tillskottsvattenkällor och de enklare åtgärderna har redan genomförts.

Det saknas reella alternativ för att uppnå effektmålen ökad kapacitet och driftsäkerhet som en ny inloppspumpstation skulle ge.

TED och ägarrådet

Ärendet har behandlats av Teknisk och ekonomisk delegation (TED) den 18 september och den 25 november 2025. Gryaabs ägarråd har haft ett inledande samråd rörande ärendet den 24 oktober och formellt samråd den 4 december 2025.

Bolagets bedömning

För att kunna möta förväntat anslutna personer och flöden år 2055 behöver Ryavekets totala kapacitet vara 20 m³/s. Gryaab's nuvarande inloppspumpstation är dimensionerad för en kapacitet av 15 m³/s och saknar redundans vilket bland annat påverkar möjligheterna till besiktning eller större underhållsarbeten. Det finns också en sårbarhet i att endast ha endast en och en äldre pumpstation. Det saknas reella alternativ för att uppnå effektmålen ökad kapacitet och driftsäkerhet som en ny inloppspumpstation skulle ge.

Gryaab ser utifrån den bakgrunden ett behov av att bygga en ny inloppspumpstation som komplement till den befintliga. Det är lämpligt att den nya inloppspumpstationen har en egen kapacitet på 12 m³/s. Kostnaden för investeringen är beräknad till högst 2,6 miljarder kronor (penningvärde oktober år 2025), vilket föreslås som investeringsram. Investeringen kommer leda till ökade lånekostnader för bolaget men då dessa finansieras genom va-avgiften bedöms risken för Gryaab som bolag som låg. Investeringen innebär en ökad VA-avgift inom taxan i ägarkommunerna. Gryaab arbetar aktivt för att minimera påverkan för taxekollektivet i allt arbete gällande investering av kapacitetsutveckling av Ryaverket.

Mot bakgrund av investeringens storlek bedömer Gryaab att ärendet är av principiell beskaffenhet. Ärendet hemställs därför i enlighet med Gryaab's ägardirektiv och kommunallagen (2017:725) till kommunfullmäktige i respektive delägarkommun för ställningstagande.

Av Göteborgs Stads riktlinje för hantering av ägarstyrda investeringar framgår följande. Avseende ägarstyrda investeringar ska ställningstagande ske vid två skeden utifrån de övergripande planerings- och genomförandefaserna. Det ska ske genom ett inriktningsbeslut och ett genomförandebeslut. Det första avser ett beslut eller ställningstagande i tidigt skede om inriktning för det fortsatta planeringsarbetet avseende innehåll, tid och ekonomi. Det andra avser ett beslut eller ställningstagande kring fastställande av ramar för innehåll, tid och ekonomi inför ett fortsatt genomförande.

Utgångspunkten är att beslutsprocessen ska omfatta både inriktnings- och genomförandebeslut för ägarstyrda investeringar. Huvudregeln är att kommunfullmäktige tar ställning endast till inriktningsbeslutet. Styrelse eller nämnd

fattar genomförandebeslut om förutsättningarna vad avser tid, ekonomi eller omfattning/innehåll inte har förändrats väsentligt i förhållande till kommunfullmäktiges inriktningsbeslut. Det finns investeringar som är av sådan karaktär att det är skäligt att kommunfullmäktige ges möjlighet att ta ställning även inför ett genomförande. Därför ska stadsledningskontoret eller stadshus inför beredning av investeringsärendet till kommunstyrelse och till styrelsen för Stadshus AB värdera och föreslå eventuellt krav på genomförandebeslut i kommunfullmäktige.

Mot bakgrund av att kommunfullmäktige i alla delägarkommuner tagit ställning till Gryaab's inriktningsbeslut rörande kapacitetsökning som inkluderar en ny inloppspumpstation och då förutsättningarna för det fortsatta planeringsarbetet avseende innehåll, tid och ekonomi framgår av nu aktuellt ärende rekommenderar Gryaab att det inte ställs krav på ett genomförandebeslut i kommunfullmäktige och hemställer om kommunfullmäktige i ägarkommunernas bemyndigande att Gryaab Ab får fatta genomförandebeslut för en ny inloppspumpstation i enlighet med huvudregeln i Göteborgs Stads riktlinje för hantering av ägarstyrda investeringar.

Styrelsen föreslås alltså bemyndigas att få fatta genomförandebeslut inom ramen för 2,6 miljarder kronor. Ramen för inriktningsbeslutet innehåller en riskreserv och den faktiska investeringen för den nya inloppspumpstationen förväntas alltså bli lägre än vad ramen medger.

Utdrag ur Protokoll

Sammanträdesdatum: 2026-04-24

Projekt och investeringar

§ 24 b) Hemställen ny inloppspumpstation komplettering

Pascal Karlsson redogjorde för komplettering av hemställen om ställningstagande till kommunfullmäktige avseende inriktningsbeslut gällande investering ny inloppspumpstation, Bilaga B.

Beslut

Styrelsen beslutade att godkänna föreliggande skrivelse som komplettering till hemställen om ställningstagande avseende inriktningsbeslut för ny inloppspumpstation, beslutad av styrelsen den 5 december 2025 (Dnr 2023-00243), att kompletteringen läggs till tidigare överlämnade handlingar och i enlighet med Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning överlämnas till Göteborgs Stadshus AB för yttrande och för vidarebefordran till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i Göteborgs Stad för vidare hantering, samt att kompletteringen läggs till tidigare överlämnade handlingar i ärendet som har överlämnats till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i övriga delägarkommuner för vidare hantering.

Beslut under denna paragraf förklarades omedelbart justerade.

Vid protokollet

Mårten Tagaeus

Sekreterare

Claes Björling

Ordförande

Bengt Johansson

Justerande

Beslutsunderlag

Styrelsen 260424

Telefon: [031 64 74 00](tel:031647400)

Diarienummer: 2023-00243

Mejladress: pascal.karlsson@gryaab.se

Handläggare: Pascal Karlsson

Komplettering av hemställen – ny inloppspumpstation inom program Nya Rya

Förslag till beslut

I styrelsen för Gryaab AB:

1. Att godkänna denna skrivelse som komplettering till hemställen om ställningstagande Inriktningsbeslut ny inloppspumpstation, beslutad av styrelsen 251205, Dnr 2023-00243.
2. Att kompletteringen läggs till tidigare överlämnade handlingar i enlighet med Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning till Göteborgs Stadshus AB för yttrande och för vidarebefordran till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i Göteborgs Stad för vidare hantering.
3. Att kompletteringen läggs till tidigare överlämnade handlingar i ärendet som har överlämnats till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i övriga delägarkommuner för vidare hantering.
4. Att kompletteringen under denna paragraf förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning

Gryaabs styrelse beslutade 2025-12-05 om hemställan om ställningstagande Inriktningsbeslut ny inloppspumpstation. Ärendet överlämnades i enlighet med Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning till Stadshus för yttrande och för vidarebefordran till Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige i Göteborgs Stad för vidare hantering. Göteborgs Stadshus AB har rekommenderat Gryaab att göra en komplettering.

Gryaab kompletterar hemställan kring följande punkter:

- I. En sammanställning av tidigare gjorda kostnadsbedömningar fram till den aktuella kostnadsbedömningen, med förklaring till varför siffrorna har ändrats.
- II. Ett förtydligande av vilka ställningstaganden som låg till grund för ändrade upphandlings-och entreprenadformer.
- III. En beskrivning av den tänkta beslutsgången kring pumpstationen som utgör ett delprojekt i program Nya Rya.
- IV. Information om att en ny säkerhetsskyddsklassning har gjorts för den nya inloppspumpstationen inom program Nya Rya, liksom för den befintliga pumpstationen, samt information om att det kommer ge vissa konsekvenser för program Nya Rya.

Bilaga

1. Göteborgs Stadshus AB:s yttrande över Gryaabs hemställan om ställningstagande till kommunfullmäktige avseende inriktningsbeslut gällande ny inloppspumpstation, GSHAB-2025-00085

Ärendet

Gryaabs styrelse beslutade 2025-12-05 om hemställan om ställningstagande Inriktningsbeslut ny inloppspumpstation. Ärendet överlämnades i enlighet med Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning till Göteborgs Stadshus AB för yttrande och för vidarebefordran till Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige i Göteborgs Stad för vidare hantering.

Göteborgs Stadshus AB:s bedömning är att en fortsatt planering för en inloppspumpstation och ett genomförande av motsvarande ligger i linje med tidigare utpekad inriktning för etablering av en ny och utbyggd reningsanläggning för att möta så väl regionens stads- och befolkningsutveckling och för att möta framtida krav på rening när nuvarande miljötillstånd löper ut. Göteborgs Stadshus AB ser dock några punkter där Gryaabs underlag bör kompletteras inför beredning i kommunstyrelse och kommunfullmäktige för att tydliggöra så väl beslutsunderlaget som förståelsen för detta delbeslut i förhållande till helheten och kopplingen till andra pågående frågor inom Gryaabs verksamhet.

Vid denna typ av ärende ska även Göteborgs Kretslopp- och vattennämnd yttra sig. Kretslopp- och vattennämndens yttrande är i allt väsentlig samma som Göteborgs Stadshus AB yttrande. I denna skrivelse refereras därför enbart till yttrandet från Göteborgs Stadshus AB.

Gryaab avser att med föreliggande dokument ge den komplettering som efterfrågas i yttrande från Stadshus AB.

Beskrivning av ärendet

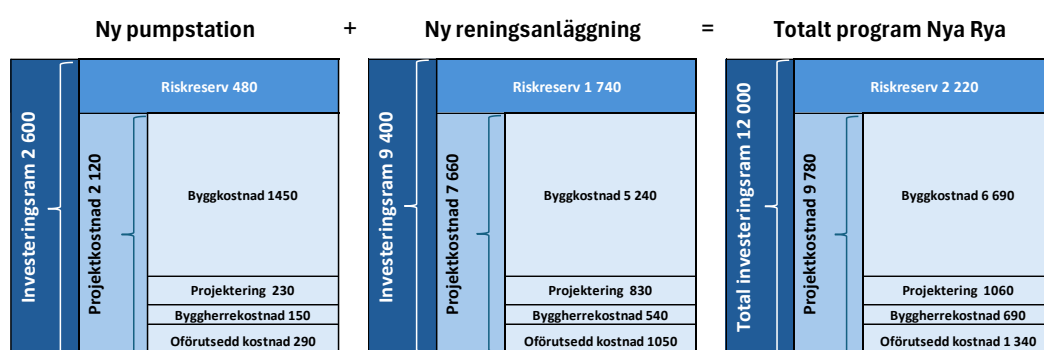
I. Sammanställning av tidigare gjorda kostnadsbedömningar fram till den aktuella kostnadsbedömningen, med förklaring till varför siffrorna har ändrats.

Kostnader för program Nya Rya som helhet

Bedömning av kostnader har gjorts vid ett antal tillfällen under programmets gång.

Aktuell kostnadsbedömning

2025 december: Aktuell kostnadsbedömning framgår av figur 1.

Figur 1: Aktuell kostnadsbedömning. Investeringsbelopp i miljoner kronor i penningvärde oktober 2025. Siffrorna omfattar inte läkemedelsrening eller slamhantering.

Investeringsramen inklusive riskreserv bedöms till 12 miljarder kronor för hela programmet Nya Rya, i penningvärde oktober 2025. Därav bedöms pumpstationens andel till 2,6 miljarder kronor. I beloppet ingår även kostnader för fastighetsförvärv och Demoanläggning för AGS-tekniken.

Bedömd projektkostnad exklusive riskreserv för programmet är 9,78 miljarder kronor varav 2,12 miljarder avser inloppspumpstationen. Detta är Gryaabs bästa möjliga bedömning i dagsläget. Det är de siffrorna som programmet budgeterar utifrån, medan riskreserven är just en reserv som ligger utöver budgeterat belopp.

Tidigare kostnadsbedömningar – historik

2018 gjordes en första kostnadsbedömning (kvalificerad gissning), för program Nya Rya på 3,7-5,9 miljarder kronor inklusive förprojektering men exklusive risktillägg för program Nya Rya. Kostnadsbedömningen utfördes innan programmet hade startats och baseras inte på några kalkylerbara underlag utan var endast en grov uppskattning.

2022 gjordes en hemställan om ställningstagande avseende inriktningsbeslut gällande investering av kapacitetsutveckling av Ryaverket. Det konstaterades att storleken på investeringskostnaden för kapacitetsökningen inte kommer finnas tillgänglig förrän förprojekteringen är genomförd år 2028 men uppskattades i det skedet till 4 - 6 miljarder kronor. I princip var det bara en avrundning av bedömningen från 2018.

2023 gjordes en omvärldsbevakning. Det togs fram en jämförelse för kostnader avseende utbyggnad av andra reningsverk. Den gav en indikation, en lägesbild för ett antal projekt 2023. Kostnaderna går inte att jämföra på detaljnivå eftersom det är olika förutsättningar för varje projekt. Slutsatsen från den är att kostnaderna för Nya Rya kan antas bli högre än de siffror som uppskattades 2022.

2024 var förstudien i allt väsentligt klar. Nu hade en processlösning valts, liksom dimensionering och grov layout. Pumpstationen hade brutits ut som en separat del. Nu fanns det underlag för en första kalkyl, baserad på mängder och volymer för både ny pumpstationen och ny reningsanläggning (kallat Rya 1 och Rya 2 i tabellen nedan). Kalkylen utgick från att projektet skulle genomföras som en totalentreprenad i samverkan, med kostnadsläge vår 2024. Kostnadsberäkningarna gjordes av de konsulter som anlits för förstudien. (Ramböll och Cowi) med en förväntad noggrannhet på +/- 30%. Se tabell 1.

Tabell 1 – Förstudiens kostnadsberäkning. Dessa inkluderar inte läkemedelsrening eller slamhantering.

Kostnadspost	Pumpstation IN	Rya 1 och Rya 2	Summa
Entreprenadkostnad	776 559 000 kr	3 815 106 083 kr	4 591 665 083 kr
Summa byggherrekostnader:	229 084 905 kr	945 307 200 kr	1 174 392 105 kr
Samverkan, entreprenörsarvode 5%	50 282 195 kr	224 125 779 kr	274 407 974 kr
Summa entreprenad- och byggherrekostnad	1 055 926 100 kr	4 984 539 062 kr	6 040 465 162 kr
Oförutsett 20%	211 185 220 kr	996 907 812 kr	1 208 093 032 kr
Fastighetsförvärv	-	67 000 000 kr	67 000 000 kr
Demoanläggning	-	75 000 000 kr	75 000 000 kr
Förprojektering	30 000 000 kr	210 000 000 kr	240 000 000 kr
Anläggningskostnad	1 298 000 000 kr	6 334 000 000 kr	7 631 000 000 kr

2025 sommaren: Information om projektprogrammet hos ägarkommunerna. VD och programledare besökte ägarkommunerna för att informera om programmet och även visa kostnadskalkylen som var baserad på förstudien.

Tabell 2 - Siffror som redovisades vid besök hos ägarkommunerna. Dessa inkluderar inte läkemedelsrening eller slamhantering.

Delprojekt	Min	Trolig	Max
AGS-Demo	70	100	100
Pumpstation IN	1 600	1 800	2 100
Rya 1	200	200	200
Rya 2	2 500	3 000	3 500
Efterbehandling	200	670	800
Sammansatt	960	1 460	1 600
Fastigheter	70	70	200
Summa Förstudie*	5 600	7 300	8 500

2025 oktober: Under hösten 2025 hade det upphandlade byggföretaget NCC hunnit sätta sig in tillräckligt i projektet för att börja göra sina egna kostnadsbedömningar, som underlag för riktpriiset. Det var framför allt à-priserna som de såg över, baserat på erfarenheter och à-priser från en rad andra projekt i Göteborgsområdet och andra delar av landet. De konstaterade att högre à-priser behöver användas för att täcka upp för de övergripande kostnader som entreprenören behöver för att driva projektet.

2025 november: Gryaab ändrade modellen för framtagande av budgetram, och anpassade den till Göteborgs stads riktlinje för denna typ av projekt. En kompletterande övergripande **riskreserv** på ca 25% lades till. Detta för att säkerställa att projektet inte skulle behöva tas upp för beslut om investeringsram igen i ägarkommunerna, även om projektet skulle drabbas av större oförutsedda kostnadsökningar.

Kostnadsbedömningen för program Nya Rya baserat på förstudie är 9,78 miljarder kronor i 2025-års penningvärde exklusive risktillägg. Underlaget för kostnadsbedömningen baseras på kalkylerbara handlingar med förstudiestatus med uppdaterade à-priser från samverkansentreprenören.

2025 december: Beskriven under kapitel ovan: ”Aktuell kostnadsbedömning”

Sammanfattning kring ändrade siffror

Att aktuella kostnadsbedömning ligger på 8-12 miljarder kronor jämfört med inledande kostnadsbedömning på 4-6 miljarder kronor beror sammanfattningsvis på:

- De inledande siffrorna baserades inte på några mängdberäkningar. De var enbart en erfarenhetsbaserad bedömning.
- Det har gått åtta år sedan den första bedömningen och det har sedan dess skett en penningvärdesminskning (inflation).
- Förstudien resulterade i konkreta mängder som idag används som grund för kostnadsberäkningen.
- För ny inloppspumpstation har en entreprenör använts för att ta fram de senaste à-priserna, baserat på erfarenhet från flera relevanta verkliga, aktuella byggprojekt.
- En riskreserv på 25% har lagts till utöver beräknad projektkostnad.

Framtida kostnadsbedömningar

Program Nya Rya har en tidplan som sträcker sig tio år framåt från idag. Det innebär att nya kostnadsbedömningar kommer göras under kommande år. Några aspekter bör man ha med sig kring detta:

1. I takt med att programmet går framåt så framkommer ny information. Nuvarande beräkningar baseras på mängder från förstudien. När förprojekteringen är genomförd kommer det finnas nya siffror med högre noggrannhet, vilka ligger närmare slutlig utformning. På samma sätt blir siffrorna ännu närmare de slutliga, när detaljprojekteringen är genomförd.
2. De siffror som uppges i denna komplettering är angivna i penningvärde oktober 2025. De absoluta talen för vad programmet kostar att genomföra kommer öka i takt med inflationen.
3. Det finns åtgärder, exempelvis rening av läkemedelsrester och utvecklad slamhantering, som idag inte ingår i programmets omfattning men som i framtiden eventuellt skulle kunna komma att genomföras integrerat med program Nya Rya.

II. Förtydligande av vilka ställningstaganden som låg till grund för ändrade upphandlings- och entreprenadformer.

Under oktober 2025 gjorde Gryaab en intern utredning kring om samverkan var rätt upplägg av genomförandet av program Nya Rya. Utredningen resulterade i följande ställningstaganden:

- Gryaab har traditionellt arbetat med utförandeentreprenader, dvs att Gryaab själv först handlar upp projektering, och sedan handlar upp entreprenör för utförande. Detta upplägg ger allmänt sett störst inflytande och bäst kostnadskontroll, jämfört med totalentreprenad och samverkansformen.
- Då kan även entreprenaden delas upp i flera delar, vilket möjliggör även för fler lokala och mellanstora aktörer att vara med och lämna anbud på olika delentreprenader. Detta leder till högre konkurrens och möjlighet till lägre priser.
- Det ställer dock högre krav på beställaren, och det kan ge tidsförskjutningar eftersom det är fler offentliga upphandlingar som görs och varje sådan upphandling kan överklagas. Upphandlingarna i sig tar också tid, vilket gör att den totala tiden för genomförande av projektet kan bli längre. Även avbrytandet och omställningen som behövt göras i samband med det innebär en viss tidsfördröjning.

När samverkan under 2024 valdes som upphandlingsform hade Gryaab fortfarande en relativt liten beställarorganisation för Nya Rya och det kunde då verka övermäktigt att hålla i utförandeentreprenader för ett så stort program som Nya Rya. I takt med att rekrytering har gjorts till Nya Ryas beställarorganisation, så har förmågan att hantera en utförandeentreprenad ökat. Gryaab har nu en bra grund med projektledare och andra personer på plats som tillsammans med planerade rekryteringar och konsulter bedöms kunna projektleda även stora utförandeentreprenader.

Gryaab har särskilt mycket kompetens kring processfrågor och önskar ha ett stort direkt inflytande kring projekteringen av process/maskin.

Det var också så att om ett avbrytande skulle göras, så behövde det göras innan de större arbetena sattes i gång. Det var entreprenören och Gryaab överens om. Kontraktet medgav ett avbrytande med begränsad ekonomisk konsekvens för Gryaab om avbrytandet gjordes precis då det gjordes. Om avbrytandet inte hade gjorts just då så skulle projekteringsarbetena för pumpstationen just gå in i nästa skede, vilket hade gett större ekonomiska konsekvenser vid ett eventuellt senare avbrytande.

De största konsekvenserna (risker och möjligheter) som bedöms följa av beslutet om avbrytande av samverkansentreprenaden är:

- Möjlighet: Större direkt inflytande över utformning och genomförande.
- Möjlighet: Bättre kostnadskontroll och lägre entreprenadkostnader.
- Risk: Viss tidsfördröjning pga fler upphandlingar.
- Risk: Uppdelningen i flera entreprenader lägger större ansvar för samordning på Gryaab.

Sammantaget bedömde Gryaabs ledning under oktober 2025 att fördelarna med att avbryta samverkan övervägde.

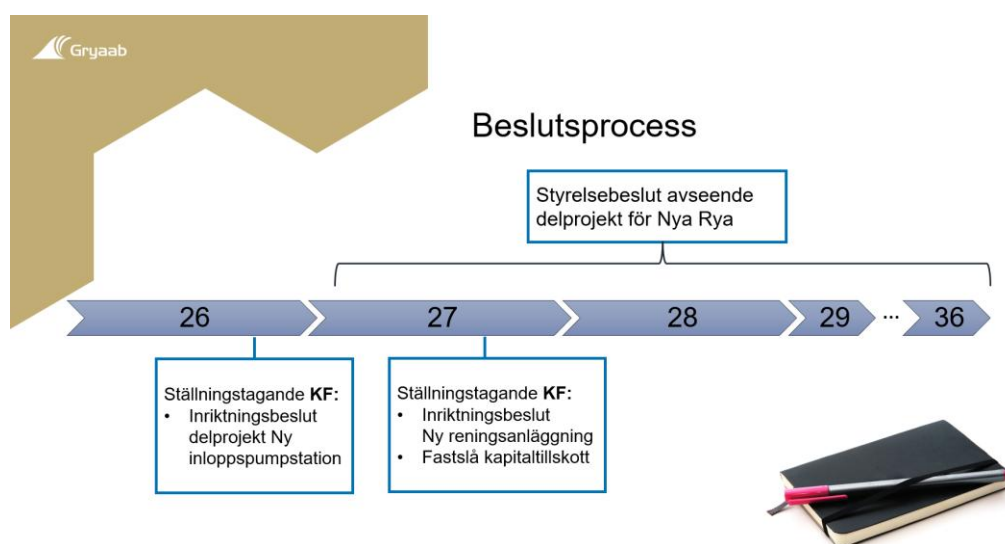
Att samverkan avbröts just när det gjordes berodde även på att programmet annars skulle övergå i nästa skede; förprojekteringsfas. Om denna fas hade inletts via samverkansformen så hade ett eventuellt avbrytande inneburit större ekonomiska konsekvenser. Gryaabs ledning bedömde därför att avbrytandet behövde göras just då och inte senare.

Besked om avbrytande överlämnades till entreprenören 28 oktober 2025.

III. Beskrivning av den tänkta beslutsgången kring pumpstationen som utgör ett delprojekt i program Nya Rya.

Ett inledande ställningstagande i kommunfullmäktige om program Nya Rya, inklusive inloppspumpstationen gjordes redan 2022. För att kunna komma vidare med projektet i avvaktan på ägarkommunernas beslut om den totala investeringsramen har Gryaab styrelse har därför redan beslutat om förprojektering med budgetram 80 miljoner kronor för pumpstationen och 230 miljoner kronor för ny reningsanläggning.

Fortsatt beslutsprocess sker huvudsakligen i följande steg:

Figur 2. Schematisk bild över kommande ställningstaganden i kommunfullmäktige.

Ny inloppspumpstation

- Ägarkommunerna godkänner en investeringsram för pumpstationen på 2,6 miljarder kronor som en del av totalt 12 miljarder kronor för hela Nya Rya. Detta blir förhoppningsvis klart i samtliga ägarkommuner under 2026.
- Gryaab styrelse kan därefter, preliminärt med start 2027, besluta om genomförande av enskilda investeringsprojekt för pumpstationen, inom investeringsramen 2,6 miljarder kronor. De investeringsbesluten kommer att avse detaljprojektering, byggentreprenad, samt andra mindre delprojekt. Programmets budget för detta är 2,12 miljarder kronor, så resten upp till 2,6

miljarder kronor är en ren riskreserv som förhoppningsvis inte ska behöva tas i anspråk.

Ny reningsanläggning

- I. Ägarkommunerna godkänner en investeringsram för ny reningsanläggning på 9,4 miljarder kronor, vilket tillsammans med pumpstationen ger en total investeringsram på totalt 12 miljarder kronor för hela Nya Rya. Detta blir förhoppningsvis klart i samtliga ägarkommuner under 2027. När detta beslut tas är besluten om Bollebygds utträde från Gryaab sannolikt klart. Därmed kan då även beslutas om den procentuella fördelningen av det ovillkorade aktieägartillskottet.
- II. Gryaabs styrelse kan därefter, preliminärt med start 2028, besluta om genomförande av enskilda investeringsprojekt för ny reningsanläggning, inom investeringsramen 9,4 miljarder kronor. De investeringsbesluten kommer att avse detaljprojektering, byggentreprenad, samt andra mindre delprojekt. Programmets budget för detta är 7,66 miljarder kronor, så resten upp till 9,4 miljarder kronor är en riskreserv som förhoppningsvis inte ska behöva tas i anspråk.

IV. Ny säkerhetsskyddsklassning har gjorts för den nya inloppspumpstationen inom program Nya Rya, liksom för den befintliga pumpstationen, vilket kommer att ge konsekvenser för program Nya Rya.

Under första kvartalet 2026 har en ny säkerhetsskyddsklassning gjorts för den nya inloppspumpstationen inom program Nya Rya, liksom för den befintliga pumpstationen. Beslutet föranleddes av det allmänt försämrade omvärldsläget och rekommendationer från bla MSB, som bolaget behöver förhålla sig till.

För att klargöra hur bolaget praktiskt behöver hantera de nya förutsättningarna i projektarbetet har en extern konsult specialiserad inom området anlitats. Under tiden har delar av arbetet i projektet behövt pausats, vilket kommer ge att en tidspåverkan. Programmet utreder nu vilka ytterligare konsekvenser det kan få. Det kommer sannolikt bland annat ge en påverkan på kostnaden, men i dagsläget finns inte tillräckligt med information för att kunna göra en bedömning av kostnad och övriga konsekvenser.

Bolagets bedömning

Bolaget överlämnar föreliggande komplettering Göteborgs Stadshus AB i syfte att ge ägarkommuner en mer komplett information inför fortsatt hantering av hemställan.

Gryaab's ledning planerar även för att besöka ägarkommunernas kommunstyrelse eller kommunfullmäktige efter valet hösten 2026, för att på plats kunna ge ytterligare information och svara på frågor.

Pascal Karlsson

Avdelningschef

Anna Lanne Davidson

VD

Utdrag ur protokoll 3

Sammanträdesdatum: 2026-03-18

§ 40 KOV-2026-00415

**Yttrande över Gryaabs hemställan om
ställningstagande till kommunfullmäktige avseende
inriktningsbeslut gällande investering ny
inloppspumpstation**

Beslut

Enligt förvaltningens förslag:

Kretslopp och vattennämnden antar yttrandet över Gryaabs hemställan om ställningstagande för inriktningsbeslut gällande ny inloppspumpstation, i enlighet med förvaltningens tjänsteutlåtande, och översänder det till kommunstyrelsen.

Handling

Förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2026-03-03, med bilagor.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Dag för justering

2026-03-19

Vid protokollet

Sekreterare

Emilia Dahlstedt

Ordförande

Jöran Fagerlund

Justerande

Elin Chorzynski

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-09-25

Ärendenummer KOV-2026-00415

Handläggare

Eric Roos

Telefon:

E-post: eric.roos@kretsloppochvatten.goteborg.se

Yttrande över Gryaabs hemställan om ställningstagande till kommunfullmäktige avseende inriktningsbeslut gällande ny inloppspumpstation

Förslag till beslut

I Kretslopp och vattennämnden:

Kretslopp och vattennämnden antar yttrandet över Gryaabs hemställan om ställningstagande för inriktningsbeslut gällande ny inloppspumpstation, i enlighet med förvaltningens tjänsteutlåtande, och översänder det till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Gryaab har hemställt till kommunfullmäktige om ställningstagande kring styrelsens inriktningsbeslut avseende ny inloppspumpstation, som del av åtgärderna kopplat till genomförande av Nya Rya. Nya Rya avser om- och utbyggnad av den regionala reningsanläggningen för att möta ökat kapacitetsbehov från de anslutna delägarkommunerna och för att kunna möta nya förväntade reningskrav då miljötillståndet går ut för nuvarande verksamhet år 2036.

Utifrån Kretslopp och vattennämndens reglemente ska nämnden yttra sig över ärenden av principiell beskaffenhet från de regionala bolagen, med utgångspunkt i nämndens ansvar för VA-kollektivet.

Åtgärden ligger i linje med tidigare kommunicerade åtgärder och ställningstaganden och förvaltningen delar Gryaabs bedömning att det inte finns reella alternativ till att öka kapaciteten och redundansen på Ryaverket.

Förvaltningen föreslår sammantaget att nämnden ställer sig bakom Gryaabs förslag till inriktningsbeslut för inloppspumpstation i enlighet med Gryaabs förslag. Samtidigt ser förvaltningen behov av några kompletteringar från bolaget inför fortsatt beredning av ärendet i kommunstyrelse och kommunfullmäktige för att förtydliga sammanhang och transparensen. Det avser en fördjupad analys av de uppdaterade kostnadsanalyserna, motiv och konsekvenser av förändrad upphandlingsform samt en tydligare samlad bild av kommande beslutsprocesser för Nya Rya och dess finansierings- och investeringsbeslut som helhet.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Genomförande av en ny inloppspumpstation beräknas medföra investeringsutgifter om maximalt 2,6 mdkr (prisnivå 202510). I ramen ingår en ospecificerad post för oförutsedda kostnader på 290 mnkr samt en riskreserv om 480 mnkr.

Utgifterna i projektet kommer över tid att finansieras i enlighet med inriktningsbeslutet från maj 2022, för hela ”Nya Rya”, genom att bolaget lånar upp 90 procent av kapitalbehovet samt att ägarna bidrar med ett kapitaltillskott på 10 procent. I slutet av 2026 alternativt i början av 2027 planerar Gryaab AB att gå fram med förslag om tidplan och belopp vad gäller de planerade aktieägartillskotten.

Investeringen i ny inloppspumpstation beskrivs som en nödvändig kostnad i enlighet med lagen om allmänna vattentjänster och kommer att innebära en ökad VA-avgift inom taxan i ägarkommunerna. En grov bedömning utifrån den information som har delats sedan tidigare innebär att avgiften mot ägarkommunerna ökar med i storleksordningen 100 procent i förhållande till dagens avgiftsnivåer då hela ”Nya Rya”, inklusive pumpstationen, beräknas stå klart 2036.

Tillkommande ränte- och avskrivningskostnader när inloppspumpstationen tas i bruk uppgår till ca 100 mnkr/år, varav Göteborgs andel skulle motsvara ca 75 mnkr/år. I relation till dagens avgift om ca 270 mnkr (slutavräkning 2025) skulle det motsvara en ökning om ca 25 procent eller motsvarande en kostnadsökning om 3 procent av nämndens totala kostnader 2025. I dagsläget utgör avgifterna till Gryaab ca 20 procent av förvaltningens kostnader.

Åtgärden bidrar således till en betydande kostnadsökning som påverkar taxebehovet och kommer att komma i en tid då effekterna av så väl övriga åtgärder kring Nya Rya och nämndens långsiktiga investeringsplaner i övrigt genererar ett ökat taxebehov.

Alternativ till att kunna minska kapacitetsbehovet eller skjuta åtgärden längre fram i tid genom minskade volymer tillskottsvatten uppströms har utretts sedan tidigare. År 2017 genomfördes ett gemensamt arbete mellan Gryaab och Göteborgs stad Kretslopp och vatten i syfte att beräkna och värdera mängden tillskottsvatten. Utredningen visade att åtgärder för att minska tillskottsvatten mängden inte är ett realistiskt eller kostnadseffektivt alternativ till att klara kapaciteten på Ryaverket. En omläggning av endast en del av systemet i Göteborg skulle kosta omkring en miljard kronor (prisnivå 2017) men endast ge en marginell kostnadsnytta. En fullständig separering av ledningsnätet skulle ta minst 50 år att genomföra och därmed inte vara möjligt innan Gryaabs nuvarande tillstånd löper ut år 2036. Sedan utredningen genomfördes har Kretslopp och vatten kopplat bort flera större tillskottsvattenkällor och de enklare åtgärderna har redan genomförts.

Det saknas därmed reella alternativ för att uppnå effektmålen ökad kapacitet och driftsäkerhet som en ny inloppspumpstation skulle ge.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen gör ingen ytterligare bedömning utöver Gryaabs värdering att ”Nya Rya” som helhet syftar till att hantera de nya ökade reningskrav som ställs när nuvarande miljötillstånd går ut 2036.

Som fristående delprojekt medför investeringen i inloppspumpstationen att den befintliga pumpkapaciteten ökar och att det skapas redundans. En redundans som minskar risken för långvariga driftstopp och bräddning uppströms i ledningsnätet av orenat spillvatten till sjöar och vattendrag och de konsekvenser på vattenstatus och biologisk mångfald som kan följa av sådana händelser.

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen delar Gryaabs bedömning att en fungerade avloppsrening för ägarkommunerna är en förutsättning för bebyggelse- och stadsutveckling med nya detaljplaner för bostäder, verksamheter, med mera. Nya Rya kommer bidra till att ge ägarkommunerna möjlighet att växa.

Minskad risk för långvariga driftstopp minskar risken uppströms för bräddningar till sjöar och vattendrag som även till del utgör ägarkommunernas dricksvattentäkter och dricksvattenproduktionen, men även risk för påverkan på kustnära zoner och vattendrag och de aktiviteter och friluftsliv som pågår i dessa områden.

Nya Rya som helhet kommer att påverka natur och kulturmiljön och upplevelsen av älvmynningen och inloppet till Göteborg. Förvaltningen delar därför Gryaabs ambitioner hela den nya anläggningen för Nya Rya behöver gestaltas på ett sätt som utformas för att skapa en sammanhållen och väl gestaltad miljö.

Expedieringskrets

Kommunstyrelsen

Bilagor som ingår i beslutsunderlaget

1. Gryaabs beslutsunderlag
2. Gryaabs styrelseprotokoll 2025-12-05

Beskrivning av ärendet

Kretslopp och vattennämnden har att yttra sig över Gryaabs hemställan om ställningstagande i kommunfullmäktige kring inriktningsbeslut för investering i ny inloppspumpstation som del av den samlade investeringen för Nya Rya.

Enligt Kretslopp och vattennämndens reglemente, § 18, har nämnden ansvar *”för att avge yttrande inför kommunfullmäktiges beslut i frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen som berör Renova inom avfallsområdet och Gryaab inom va-området”*.

Hemställan om ställningstagande avseende inriktningsbeslut för ny inloppspumpstation bedöms utgöra en fråga av principiell beskaffenhet vilket medför att nämnden har att yttra sig över Gryaabs styrelses beslut inför fortsatt beredning i kommunstyrelsen och i kommunfullmäktige.

Ärendet bereds via Stadshus styrelse vidare till kommunstyrelsens och förvaltningen har haft en löpande dialog med Stadshus under ärendeberedningen.

Bakgrund

För att möta nya förväntade miljö- och reningskrav och ägarkommunernas växande befolkningen bedriver Gryaab AB projektprogram ”Nya Rya”. Projektprogram ”Nya Rya” avser det sammantagna projektet med att bygga ut och komplettera Gryaabs anläggning så att bolaget klarar att uppnå kommande miljötillståndskrav och ökad belastning.

I maj 2022 fattade styrelsen i Gryaab AB beslut om inriktning och finansieringsmodell för projektprogram ”Nya Rya”. Beslutet bedömdes vara av principiell beskaffenhet och Gryaabs åtta ägarkommuner tillstyrkte det finansiella inriktningsbeslutet för projektet som helhet och den fortsatta planeringen.

Så sent som hösten 2025 besökte Gryaab:s VD Kretslopp och vattennämnden för statusrapportering kring arbetet med Nya Rya och arbetet framåt.

I inriktningsbeslutet från maj 2022 anges att ”Nya Rya” bland annat omfattar utredning av en ny inloppspumpstation i syfte att bland annat skapa ett säkrare reningssystem. Inom ramen för inriktningsbeslutet från maj 2022 har planering och förprojektering av en ny inloppspumpstation pågått och bolagets styrelse beslutade 5 december 2025 om inriktningsbeslut för en ny inloppspumpstation som hemställts kommunfullmäktige för ställningstagande.

Byggnation av en ny inloppspumpstation

Befintlig inloppspumpstation är drygt 50 år gammal och bedöms ha för låg kapacitet för att klara framtida prognosticerade flöden med driftsäkerhet. Enligt bolagets utredning finns ett behov av att bygga en ny inloppspumpstation som komplement till befintlig pumpstation i syfte att öka den totala kapaciteten och skapa ökad redundans.

Gryaab AB:s beslutsunderlag beskriver att bolaget inte ser några reella alternativ till en ny inloppspumpstation om mål för kapacitet och driftsäkerhet ska uppnås. Om flöden inte kan tas emot i Ryaverket kommer bräddning behöva ske, framför allt i Göta Älv. Vid väldigt höga flöden eller om bräddning inte skulle fungera beskrivs i beslutsunderlaget att verksamheten kan utsättas för säkerhets- och arbetsmiljörisker som också skulle kunna leda till att delägarkommunerna påverkas avsevärt. Denna risk föreligger redan idag när

pumpstationen inte fungerar, men risken ökar i takt med ökande flöden. Att minska mängden tillskottsvatten (vatten som inte kommer från hushållen) genom separering av ledningsnät för att minska flöden till Ryaverket anges inte som realistiskt eller kostnadseffektivt.

Dimensioneringen av en ny inloppspumpstation har utgått från flödes- och befolkningsprognoser vilka löpande uppdaterats och förfinats. Bland annat har nya prognoser för dricksvattenförbrukning från Kretslopp och vatten använts och analys av påverkan från klimatförändringar med avseende på exempelvis regn och havsnivåhöjning ingått i det dimensionerande underlaget. Prognoser för befolkningstillväxt revideras löpande i samverkan med delägande kommuner.

Inriktningsbeslutets tidplan för tiden fram till förväntad driftsättning 2035 omfattar projektering 2025 - 2027 och byggnation 2027 - 2034.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att en fortsatt planering för en inloppspumpstation och ett genomförande av motsvarande ligger i linje med tidigare utpekad inriktning för etablering av en ny och utbyggd reningsanläggning för att möta så väl regionens stads- och befolkningsutveckling och för att möta framtida krav på rening när nuvarande miljötillstånd löper ut.

Förvaltningen delar, utifrån tidigare genomförda utredningar, Gryaabs bedömning att det inte finns reella alternativ till åtgärden och att åtgärder för att minska tillskottsvatten mängden inte är ett realistiskt eller kostnadseffektivt alternativ till att klara kapaciteten på Ryaverket.

Förvaltningen yttrar sig inte över teknisk lösning, upphandlingsformer eller genomförandestruktur, men vill betona vikten av att anläggningen utformas på ett sätt att den möter det långsiktiga behovet av pumpkapacitet, och ger förutsättningar för så väl redundans för att klara driftstopp eller för att möjliggöra ett hållbart och effektivt tillsyns- och underhållsarbete. Detta bör även fortsatt vara en prioriterad nytta för hela projektet även om eventuella åtgärder behöver vidtas för att anpassa kostnaderna. Ur förvaltningens perspektiv är det av vikt för att minska risken för bräddningar uppströms som påverkar nämndens anläggningar eller de recipienter som då drabbas.

Förvaltningen delar Gryaabs bedömning att det inte finns behov av att återkomma till kommunfullmäktige för genomförandebeslut projektet kan genomföras inom ramen för inriktningsbeslutets ramar. Kretslopp och vatten ser inget behov av att ytterligare yttra sig i processen avseende inloppspumpstationen så länge inga väsentliga avvikelser sker i förhållande till föreslaget inriktningsbeslut.

Nya Rya som helhet innebär betydande kostnader där den grova bedömningen är att Gryaabs avgiftsuttag till VA-kollektivet i Göteborg i stort fördubblas fram till och i samband med att hela den nya anläggningen tas i bruk. Då Göteborg finansierar i storleksordningen 75 procent av kostnadseffekterna är det viktigt från VA-kollektivets sida att genomförandet av inloppspumpstationen sker utifrån ett mycket kostnadsmedvetet perspektiv och att det görs aktiva och kontinuerliga och balanserade avvägningar mellan investeringens storlek, kvalitetsambitioner, risk och framtida

driftkonsekvenser genom hela projektet. Detta bland annat för att minimera behovet av att behöva nyttja riskreserven.

Det blir därför viktigt att det fortsätter ske en löpande och transparent uppföljning till ägarkommunerna, genom ägarråd, styrelse och Teknisk och ekonomisk delegation.

Förvaltningen ser dock några punkter där Gryaab's underlag bör kompletteras inför beredning i kommunstyrelse och kommunfullmäktige för att tydliggöra så väl beslutsunderlaget som förståelsen för detta delbeslut i förhållande till helheten och kopplingen till andra pågående frågor inom Gryaab's verksamhet.

- Den aktuella uppskattningen av genomförandet av hela Nya Rya uppskattas enligt beslutsunderlaget i nuläget till 8 - 12 miljarder kronor. Detta är en bedömd investeringsvolym som är större än det tidigare presenterade inriktningsbeslutet från 2022, då åtgärderna presenterades till 4 - 6 mdkr. Volymen är även högre än de investeringsvolymerna som presenterades under Gryaab's information till ägarkommunerna under hösten 2025. Det framgår inte av underlaget om förändringarna i huvudsak avser indexkonsekvenser från tidigare redovisningar eller om det har skett kostnadsdrivande förändringar/bedömningar eller ökade marginaler för att hantera en ökad risk/osäkerheter. Förvaltningen anser att Gryaab bör komplettera underlaget med en mer detaljerad analys av redovisade investeringsvolymerna inför beredningen i kommunstyrelse och kommunfullmäktige.
- Under hösten 2025 meddelade Gryaab att bolaget beslutat att avbryta samverkansentreprenaden med NCC, som hade varit huvudinriktningen sedan tidigare. Ur förvaltningens perspektiv har kretlopp- och vattennämnden i grunden ingen direkt mandat eller intresse i att värdera bolagets val av entreprenadformer. Dock ser förvaltningen behov av att det förtydligas vilka ställningstaganden som ligger till grund för bedömningen att ändra upphandlings- och entreprenadformerna från tidigare bedömningar och vilka ekonomiska, kompetensmässiga eller tidsmässiga konsekvenser den nya strategin ger avseende genomförande av Nya Rya. Även denna ser förvaltningen behov av att det kompletteras till underlaget inför kommunstyrelsens beredning av ärendet.
- Inloppspumpstationen utgör en betydande delmängd av hela projektet att etablera "Nya Rya". Projektet är stort och kommer bedrivas över en mycket lång tid och över flera mandatperioder, där inriktningsbeslutet för inloppspumpstationen utgör en beslutspunkt som en del av ett helt beslutsträd som ska ske i bolagsstyrelsen, i nämnder och styrelser, och på kommunfullmäktigenivå i alla ägarkommuner. Förvaltningen har svårt av underlaget att se den samlade beslutsprocessen, både utifrån ett planeringsperspektiv, men framför allt för att ge en bild av vilka tillfällen det finns att värdera projektet som helhet och bedöma påverkan och framdriften eller när ägarkommuner eller de stora "kunderna" förväntas bidra eller agera i processen. Det finns även behov av att få en bild över hur projektbesluten förhåller sig till andra betydande frågor som har beroenden till åtgärderna, så som tidigare aviserat ägartillskott eller Bollebygds påkallade utträde ur Gryaab. Förvaltningen ser behov av att en sådan förtydligad beslutsprocess kan kompletteras inför kommunstyrelsens fortsatta beredning.

Förvaltningen föreslår sammantaget att nämnden ställer sig bakom Gryaabs förslag till inriktningsbeslut för inloppspumpstation i enlighet med Gryaabs förslag, men med medskick att bolaget kompletterar underlaget med ovan redovisade punkter inför fortsatt beredning i kommunstyrelse och kommunfullmäktige.

Eric Roos

Avdelningschef

Utveckling och projekt

Emma Hansryd

Förvaltningsdirektör